

כלכלות ארה"ב וישראל

2020 - 2019

חששות ופחדים

ד"ר יעקב שיינין 25 בספטמבר 2019

מודלים
כלכליים

הבהרה ואזהרה

סקירה זו מיועדת ללקוחות מודלים כלכליים בע"מ בלבד והיא מותנית בחתימה על הסכם מנוי. הסקירה אינה מיועדות לציבור הרחב ואין להעבירה לגורמים שאינם נמנים על לקוחות מודלים כלכליים ללא אישור בכתב של מודלים כלכליים. הסקירה נערכה על ידי מודלים כלכליים והיא מיועדת למטרות אינפורמציה בלבד. אין באמור בהן משום המלצה לרכישה ו/או מכירה של נייר ערך כלשהו, או תחליף לייעוץ אישי, הדרוש לצורך ניהול ניירות ערך. הסקירה עוסקת בתחזיות, אשר במהותן אינן ודאיות. בפועל, יכולות להתרחש סטיות משמעותיות מהתחזיות.

לצורך שימוש מושכל בתחזיות אלו יש הכרח לרכוש מיומנות ולכן הן אינן נחלת הכלל, ואין לעשות בהן שימוש ללא ייעוץ מקצועי מתאים. המידע המוצג הינו חלקי ועלולות לחול בו טעויות. אי הוודאות העולמית גדולה מאוד בתקופה זו ועל כן עלולים לחול שינויים קיצוניים במחירים, בפעילות הכלכלית, בשערי החליפין, בשערי הריבית וכד', בעוצמה כפי שהייתה בשנים האחרונות ואף יותר. מודלים כלכליים בע"מ ו/או מי מעובדיה אינם נושאים באחריות כלשהי לגבי החומרים הכתובים בסקירה זו. אי מימושן של התחזיות והערכות לא יהווה עילה כל שהיא לתביעה בגין נזקים ישירים או עקיפים שיגרמו עקב השימוש בהן.

בעלי השליטה **במודלים כלכליים** הם גם בעלי השליטה במודלים שוקי הון. **מודלים שוקי הון בע"מ** הינה חברה לניהול השקעות בניירות ערך עבור לקוחות פרטיים וגופים עסקיים. **למודלים שוקי הון בע"מ** חברה בת (בבעלות מלאה), **מודלים קרנות נאמנות**, המנהלת קרנות נאמנות. מודלים שוקי הון יכולה להעדיף במסגרת שירותי ניהול ההשקעות ו/או שיווק ההשקעות הניתנים על ידה את קרנות מודלים קרנות נאמנות. **מודלים שוקי הון ומודלים קרנות נאמנות** מחזיקות, קונות, ומוכרות, מניות, אג"ח ומט"ח לסוגיהן השונים הן בשוק מקומי והן בשוקי חו"ל.

זכויות היוצרים בידי מודלים כלכליים בע"מ, © 2019

כלכלת ארה"ב

סיכום מצב ומסקנות

א. הצמיחה בשנת 2019

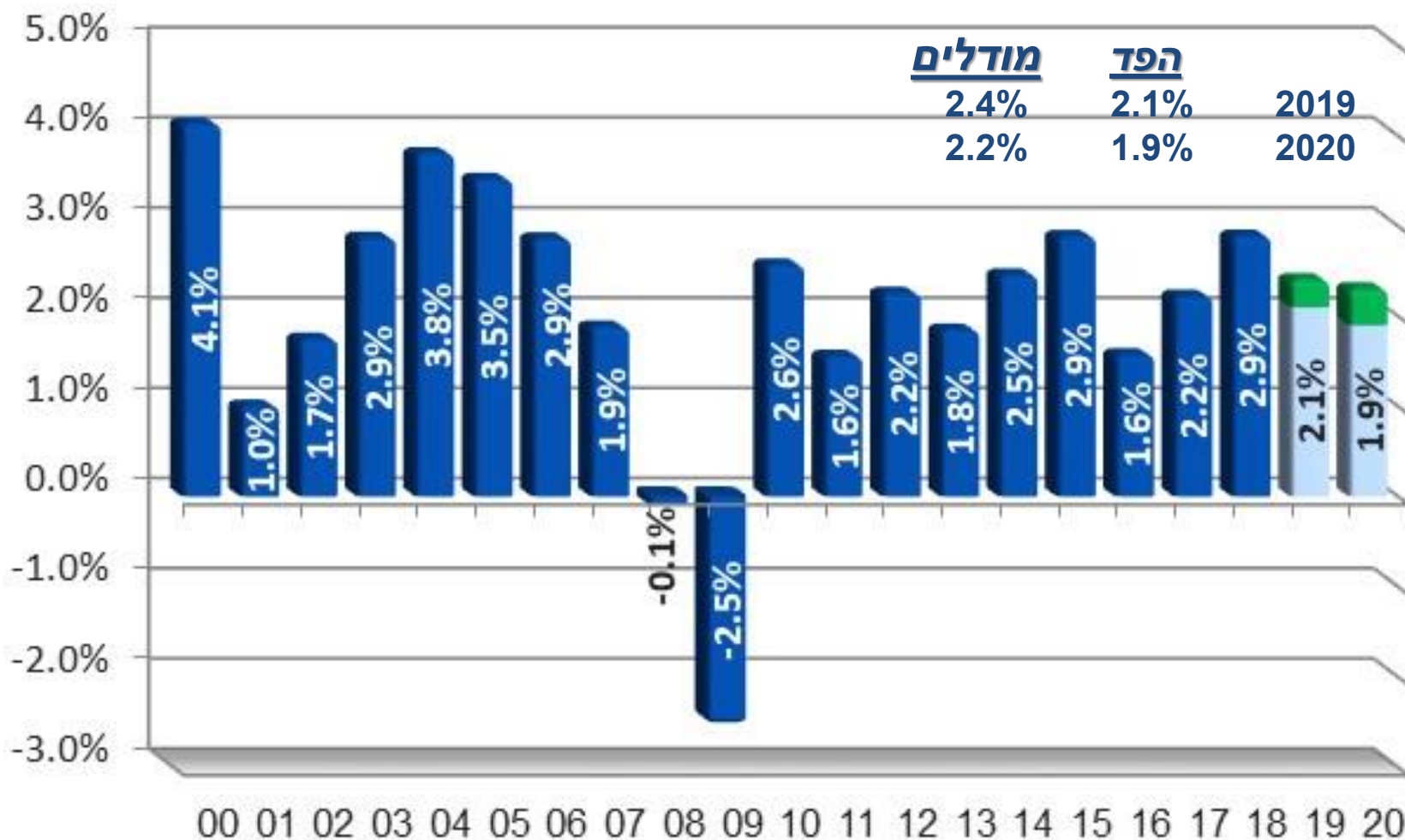
✓ הצמיחה בארה"ב במחצית הראשונה של 2019 בהשוואה לתקופה מקבילה ב 2018 היא 2.5%, וקצב הצמיחה במחצית הראשונה של 2019 יחסית למחצית השנייה של 2018 היא 2.3%.

✓ הערכות מעודכנות הן שהצמיחה ב 2019 תעמוד על בין 2.1% (הפד), לבין 2.6% (ה IMF ואחרים).

✓ האוכלוסייה גדלה בקצב של 0.7% בלבד. כלומר צמיחה לנפש של כ 1.5% שהיא צמיחה נאה ביותר !

שיעור הצמיחה בארה"ב

תחזית הפד ותחזית מודלים

ב. התעסוקה בשנת 2019

✓ התעסוקה מוגדרת היום כתעסוקה מקסימלית. שיעור האבטלה בשפל של 50 שנה ועומד על 3.7%.

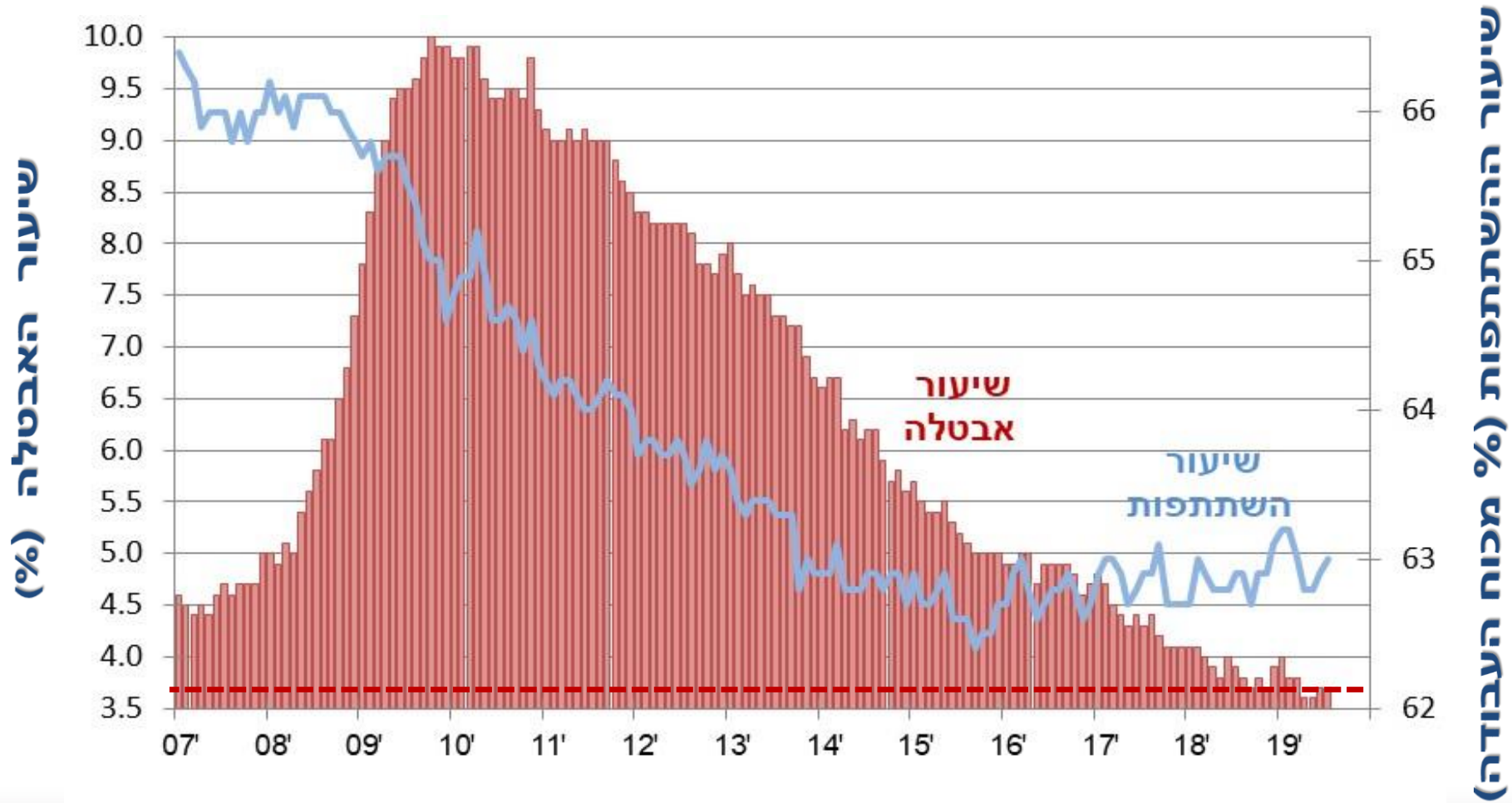
✓ שיעור האבטלה של האוכלוסייה מעל גיל 25 הוא 2.9%, ושיעור האבטלה של האוכלוסייה מעל 25 עם תואר ראשון ומעלה הוא 2.1%.

✓ השכר הממוצע עלה ב-12 החודשים האחרונים ב 3.2%, אולם הפריון הכולל עומד על כ 0.6% בלבד ! והאינפלציה על 1.7%.

✓ כלומר עליית השכר מעבר לאינפלציה והפריון היא של 0.9% , עלייה אינפלציונית שעקבית עם עודפי ביקוש לעובדים.

שיעור האבטלה ושיעור ההשתתפות בארה"ב

אוגוסט 2019: שיעור האבטלה – **3.7%** שיעור השתתפות יציב !

ג. האינפלציה בשנת 2019

✓ האינפלציה ב 12 החודשים האחרונים עומדת על 1.75%.

✓ אבל מדד הליבה (אינפלציה ללא אנרגיה ומזון), עומד ב 12 החודשים האחרונים על 2.4%

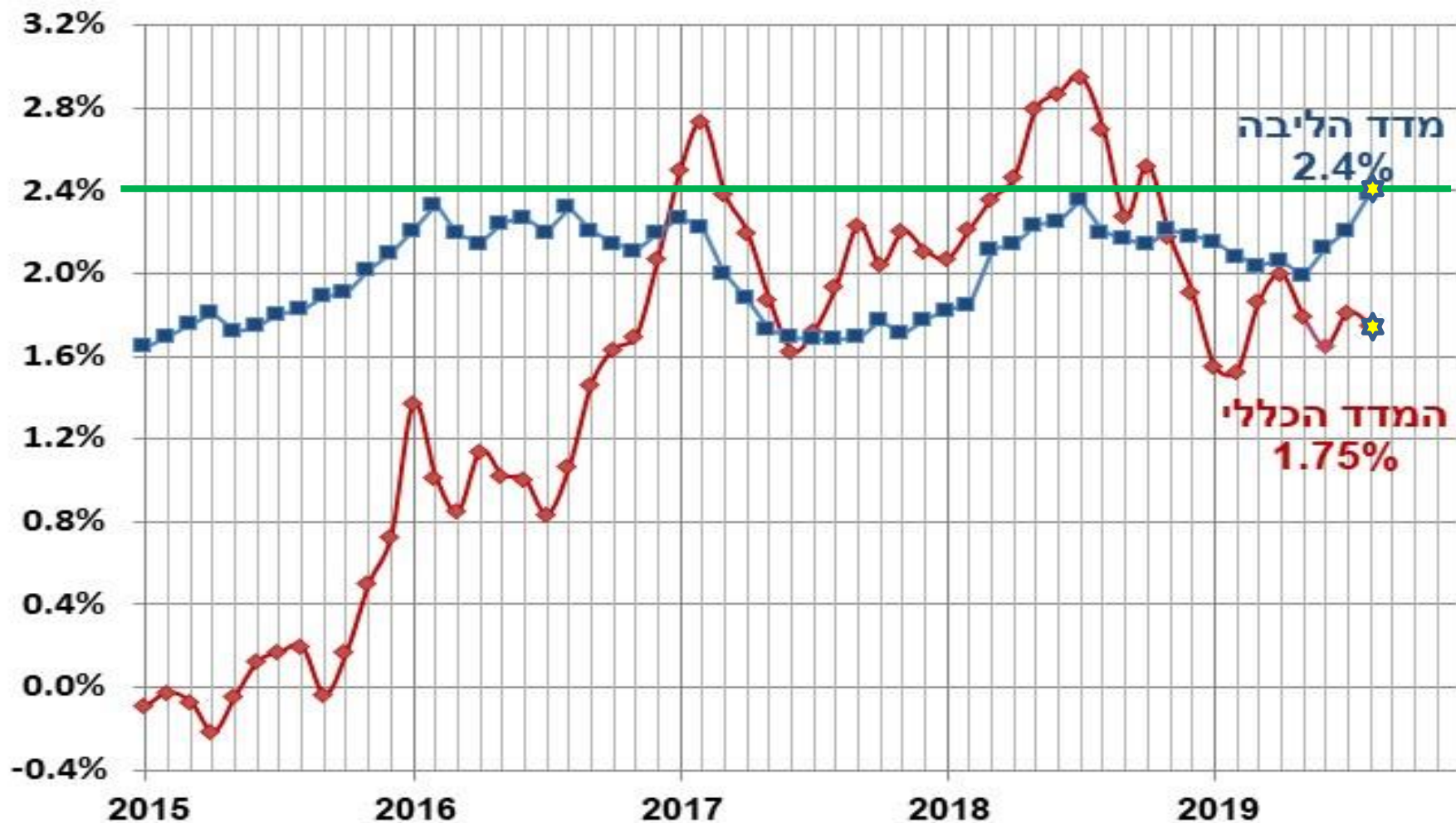
✓ השכר במגמת עלייה של 3.2% לשנה, והגרעון בתקציב הפדרלי עומד על 5 אחוזי תוצר

✓ ברמת מחירי הנפט הנוכחיים האינפלציה החזויה לשנת 2019 הינה 2.4% - 2.6%

✓ יעד האינפלציה של הפד הוא 2.0%! הפד בדעה שקצב האינפלציה הנוכחי כבר נמצא ביעד !

האינפלציה בארה"ב (עד אוגוסט 2019)

שיעור שינוי 12 חודשים (ממוצע נע 12 חודשים)

ד. הריבית המוניטרית

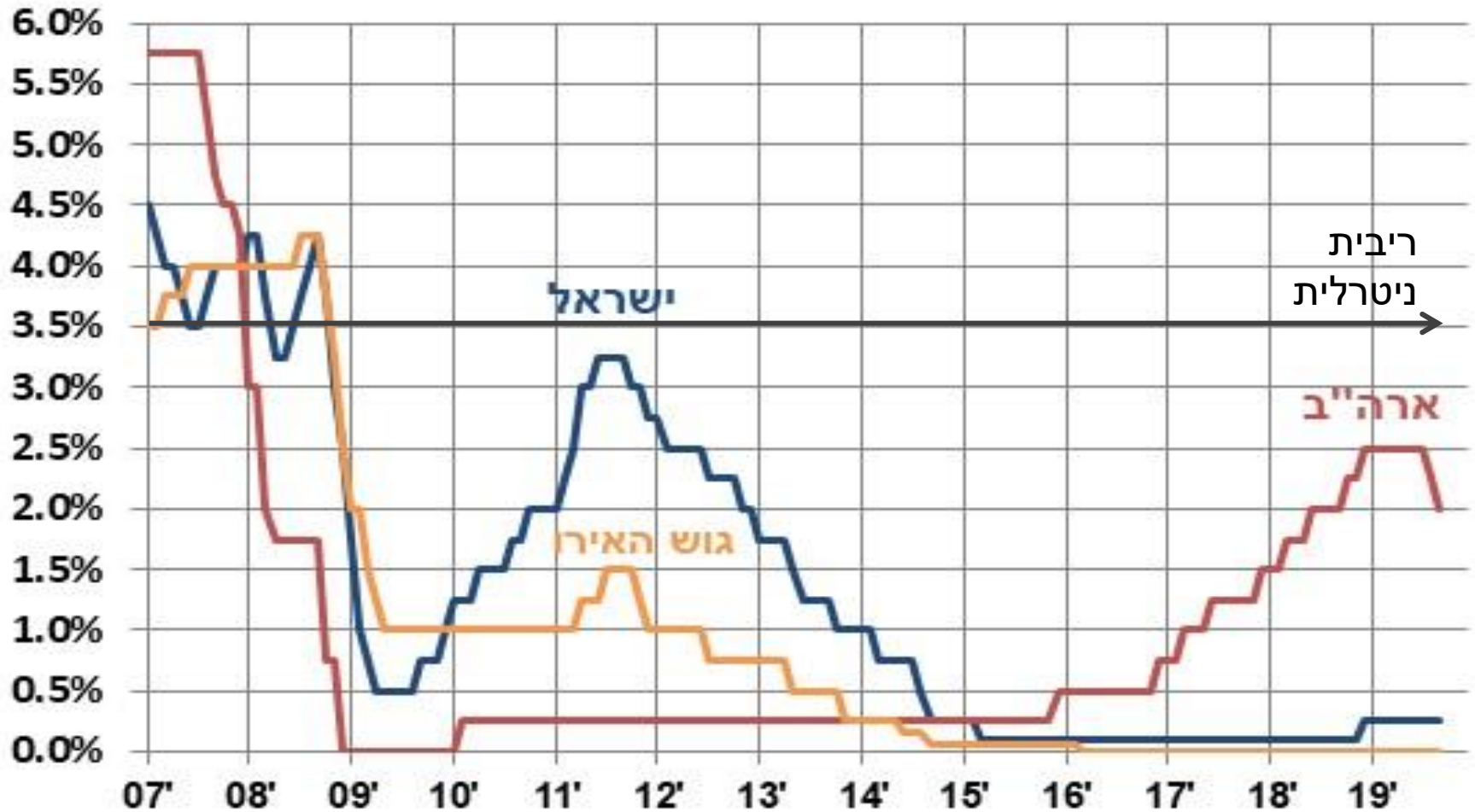
✓ הריבית המוניטרית עומדת עתה על 2.0% לאחר שהורדה מ 2.5% במהלך הרבע האחרון.

✓ הריבית הניטרלית לפי הפד היא 3.0%. לפני שנה שהריבית הייתה 2.0%, תוכנית הפד הייתה להגיע ל 3.0% בתוך שנה (עתה).

✓ אבל אי וודאות בהקשר הסחר עם סין (חששות סתם!) ולחץ בלתי סביר מלווה בקללות של הנשיא טראמפ, גרמו לפד להוריד את הריבית, בתירוץ חסר הגיון של "Insurance Cut". זאת למרות שהפד בדעה שאין כל סימנים למיתון או האטה.

✓ מעל 60% מחברי הוועדה המוניטרית, אינם תומכים בהורדה נוספת.

הריבית המוניטארית - ישראל, ארה"ב וגוש האירו

ה. תשואות אג"ח מדינה לזמן ארוך

התנהגות שוק ההון (בבורסה) של האג"ח

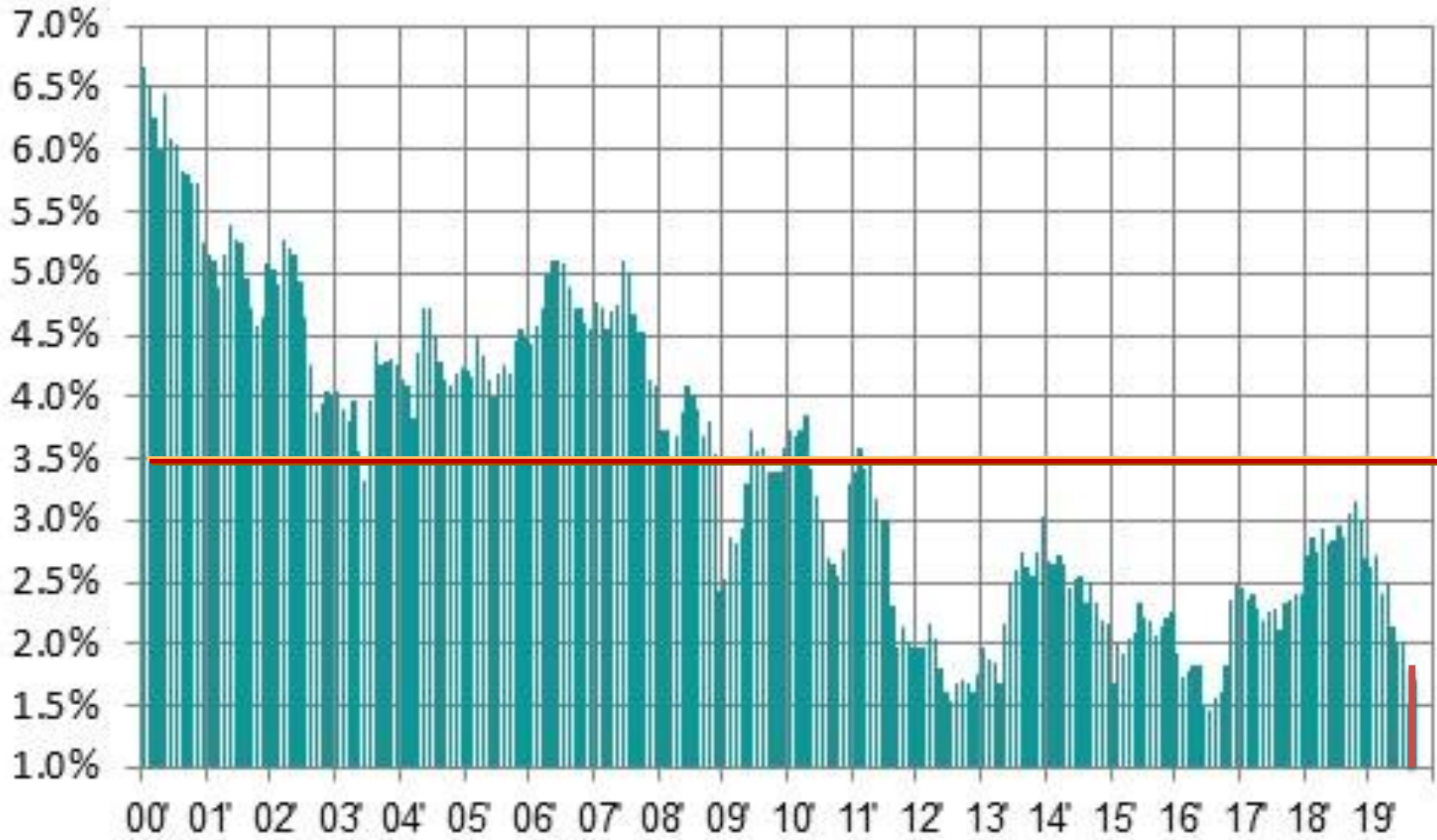
✓ התשואה על אג"ח ל 10 שנים עומדת עכשיו על 1.64% (לפני 12 חודשים עמדה על 3.08% שהריבית המוניטרית הייתה 2.0%)

✓ התשואה על אג"ח ל 30 שנים עומדת עכשיו על 2.10% (לפני 12 חודשים עמדה על 3.21%)

המשמעות היא "שהשוק חושב" שהתשואה תישאר שלילית או אפס, אפילו לטווח של 30 שנה. מצב הזוי לחלוטין !!!

שיעור תשואה של אג"ח מדינה אמריקאי ל- 10 שנים

נכון ל- 23.9.2019 (1.71%)

1. עקום תשואות אג"ח המדינה

✓ העקום עתה הוא "שטוח" במקום להיות תלול ועם פער של +1% בין ריבית מוניטרית לתשואת אג"ח ל 10 שנים.

✓ הסיבה הכלכלית היחידה שמצב כזה מתרחש הוא, שהשוק מעריך שהריבית המוניטרית תרד בתוך שנה לרמה של 0.0% - 0.7%. טראמפ רוצה ריבית מוניטרית 0%, והשוק מעריך עתה שיקבל זאת !!

ב 70 השנים האחרונות לא התנהג שוק האג"ח בצורה הזויה שכזו.

עקום התשואות בארה"ב, נכון ליום 24.9.2019

העקום בפועל (צבע כחול) אינו תואם את הערכותינו הכלכליות

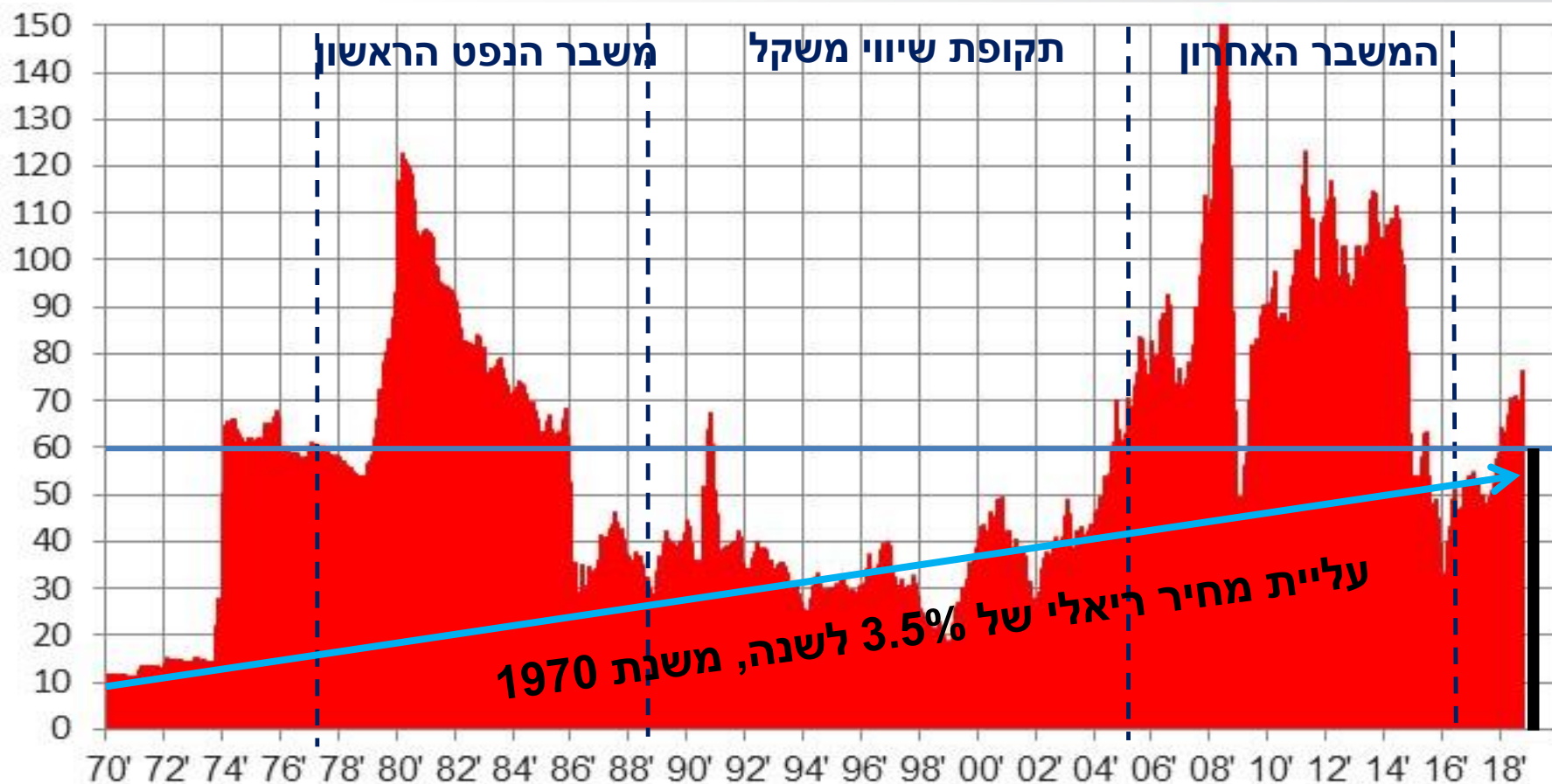

ז. מחירי הנפט

- ✓ מחיר חבית נפט wti, עומד עתה על \$ 56.4. לפני 12 חודשים היה המחיר \$ 68.7. כלומר למרות התקיפה האיראנית על 50% מהפקת הנפט הסעודית המחיר עכשיו נמוך מהמחיר שלפני שנה.
- ✓ הסנקציות האיראנית על הנפט פוגעות קשה מאוד בכלכלה שם. ולכן סביר שהם ימשיכו בניסיונות לפגוע בזרימת הנפט לאירופה.
- ✓ ארה"ב, לא זקוקה היום לנפט מהמזרח התיכון. מקבלת 70% מהפקה מקומית ו 30% מקנדה, מקסיקו, וברזיל. ולכן לא תלחם עבור אירופה.
- ✓ המחיר שלדעתי הוא מינימלי להמשך גידול בהפקת ה Shale Oil בארה"ב, הוא \$ 60 (בסוף 2018 הוא עמד על \$ 48 בלבד)

מחירי חבית נפט WTI (דולרים של 2018)

תנודתיות עצומה, תואי לטווח ארוך, סביר !

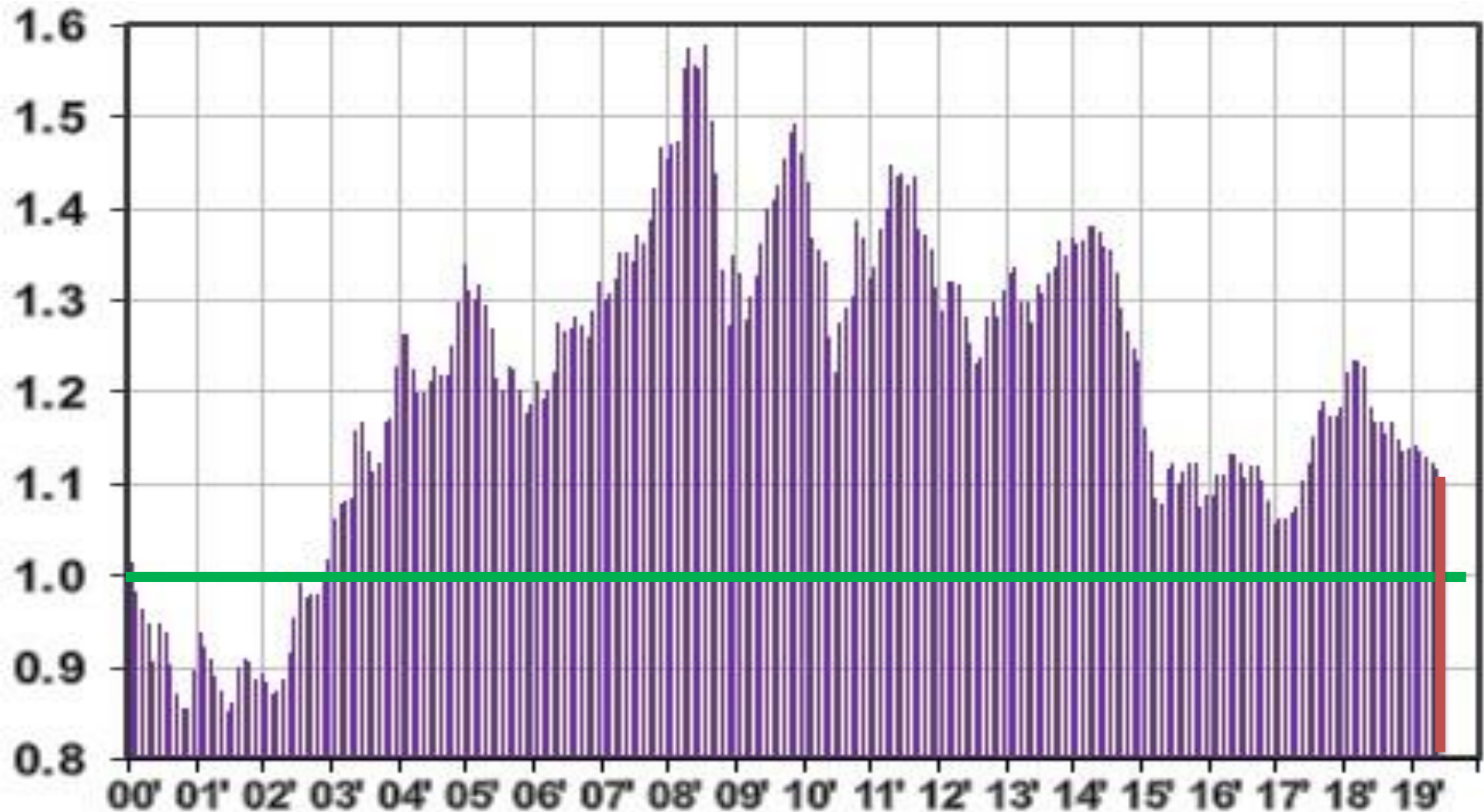
בשנות ה-90 הייתה הצריכה הממוצעת כ-70 מיליון חביות ליום. ב-2019 הצריכה 100 מיליון - גידול של כ-1.5% לשנה. יש מספיק נפט בעולם! במחיר של \$60 לחבית, ארה"ב תייצר לעצמה את כל הצריכה בתוך פחות מ-5 שנים. קרטל הנפט (מהווה כ-40% בלבד) אינו אפקטיבי כאשר יש עודף היצע.

ח. שער החליפין של הדולר

- ✓ ארה"ב היא החזקה כלכלית מבין כל מדינות אירופה.
- ✓ אבל התנודתיות בשער החליפין עצומה בין 0.8 \$/אירו לבין 1.6 .
- ✓ משקל הסחר הבינלאומי בארה"ב (וגם בגוש האירו מצומצם). היצוא מהווה כ 13% בלבד מהתוצר. ולכן יכולה להיות תנודתיות גדולה!
- ✓ לשינויים בשער החליפין של הדולר לאירו משקל מצומצם ביותר בקביעת השינויים בתוצר האמריקאי או של גוש האירו.
- ✓ לכן האירופאים חוששים להחזיק אג"ח דולרי ומעדיפים אפילו אג"ח של ממשלת איטליה או אפילו של יוון, באירו.

שער דולר/אירו - ממוצעים חודשיים

היום – \$1.11 לאירו. בתוך שנתיים הצפי הוא **1:1**

ט. מדד מניות ה- S&P500

נכון ל- 24-09-19

✓ המדד הבוקר 2,992, רק 1.3% משיא כל הזמנים (3,030).

✓ מכפיל הרווח של ה- 12 חודשים האחרונים הוא 19.6, שמשמעותו תשואת רווח של 5.1%. אטרקטיבי יחסית לתשואת אג"ח מדינה ל 10 שנים של 1.7% (הממוצע הפער הוא של 1% בלבד)

✓ מכפיל חזוי לפי בלומברג ל 12 החודשים הבאים – 17.5. אטרקטיבי מאוד גם בתשואת אג"ח של 3.5%, פער של 2%.

✓ על פי התנהגות המדד בבורסה בניו יורק, אין חשש למיתון כיוון שאז הרווחיות יורדת והמכפיל הרווח צפוי לעלות.

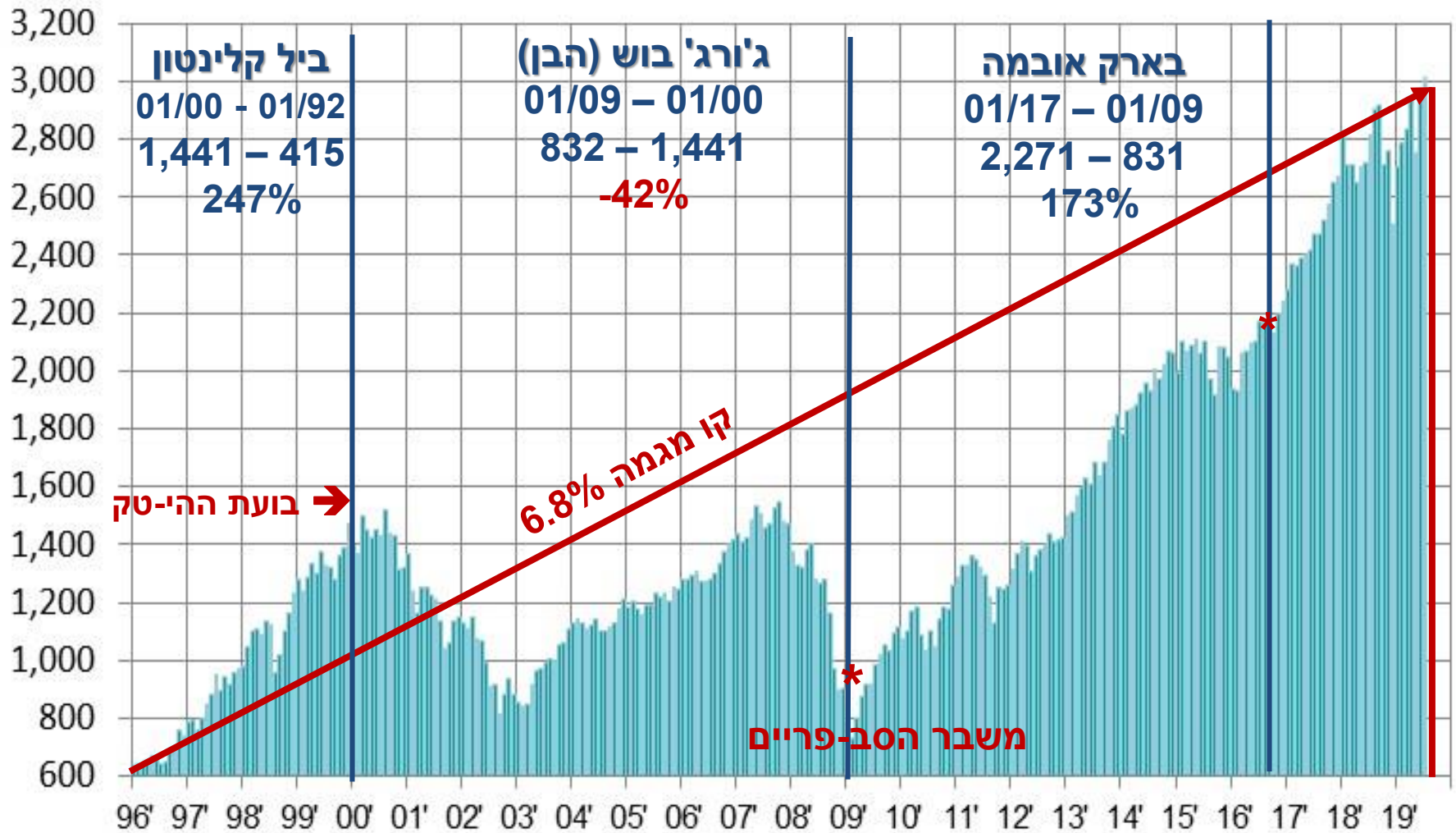
מדד ה - S&P500 ל - 23.9.2019 = 2,992

עלייה של 19.3% מתחילת השנה. (מכפיל הרווח 19.6).

מינואר 1996 עד ה- 23.9.19

עלה מדד ה- S&P500 ב- 6.7%, בממוצע שנתי

1. מלחמת הסחר: ארה"ב - סין

✓ ארה"ב מייצאת לסין 120 מיליארד \$ לשנה המהווים 0.5% מהתוצר האמריקאי.

✓ סין מייצאת לארה"ב 550 מיליארד \$ לשנה המהווים 4.5% מהתוצר של סין.

✓ להעלאת המכסים (אפילו לכדי 30%) על כל הסחר בין ארה"ב לסין אין השפעה משמעותית על כלכלת ארה"ב, ואם ישנה היא עשויה להיות חיובית.

✓ מאידך לסין ההשפעה צפויה להיות דרמטית שלילית, ולכן לדעתנו הסינים יתפשרו ויהיה הסכם סחר בין סין לארה"ב.

יא. ההבדלים לעומת אירופה ויפן בתשואות האג"חים

✓ התשואות האג"ח השליליות בגרמניה, צרפת ואחרות, נובעות מכך שהאוכלוסייה שם אינה גדלה ועל כן גם צמיחה של 1%, היא סבירה.

✓ במצב זה אין צורך בהשקעות גדולות לא במגזר העסקי וכן לא בתשתיות לאומיות. מנגד יש חיסכון גדול מאוד כך שיש שם עודף חיסכון. במצב של עודף של חיסכון סביר שתהיינה תשואות שליליות

✓ ביפן האוכלוסייה קטנה ב 0.4% לשנה ויש עודף של תשתיות. אולם כיוון ששם שמאמינים בדולר, מנתבים 1 טריליון \$ לאג"ח אמריקאי.

✓ שוויץ נחשבת עדיין "לכספת" הבטוחה בעולם ולכן יש פרמיית הפקדה על תשואת אג"ח ממשלת שוויץ שאינה זקוקה לכסף.

הריביות המוניטארית בעולם היום – הזוי !!

נכון ל- 24 בספטמבר 2019

פער תשואות	תשואת אג"ח ממשלתי:		ריבית מוניטארית	
	מחמ 2	מחמ 10		
0.03%	1.68%	1.71%	2.00%	ארה"ב
0.08%	0.46%	0.54%	0.75%	בריטניה
0.16%	-0.74%	-0.58%	0.00%	גרמניה
0.40%	-0.69%	-0.29%	0.00%	צרפת
0.08%	-0.33%	-0.25%	-0.10%	יפן
0.70%	0.28%	0.98%	0.25%	ישראל

י.ב. הצמיחה העולמית

✓ הצמיחה העולמית עברה מקצב של 5% לקצב של 3.5% בעיקר כיוון שסין עברה מצמיחה של 13% לצמיחה של 6%.

✓ אבל גם צמיחה של 3.5% הינה צמיחה גבוהה יחסית והעולם רחוק מאוד מסטגנציה.

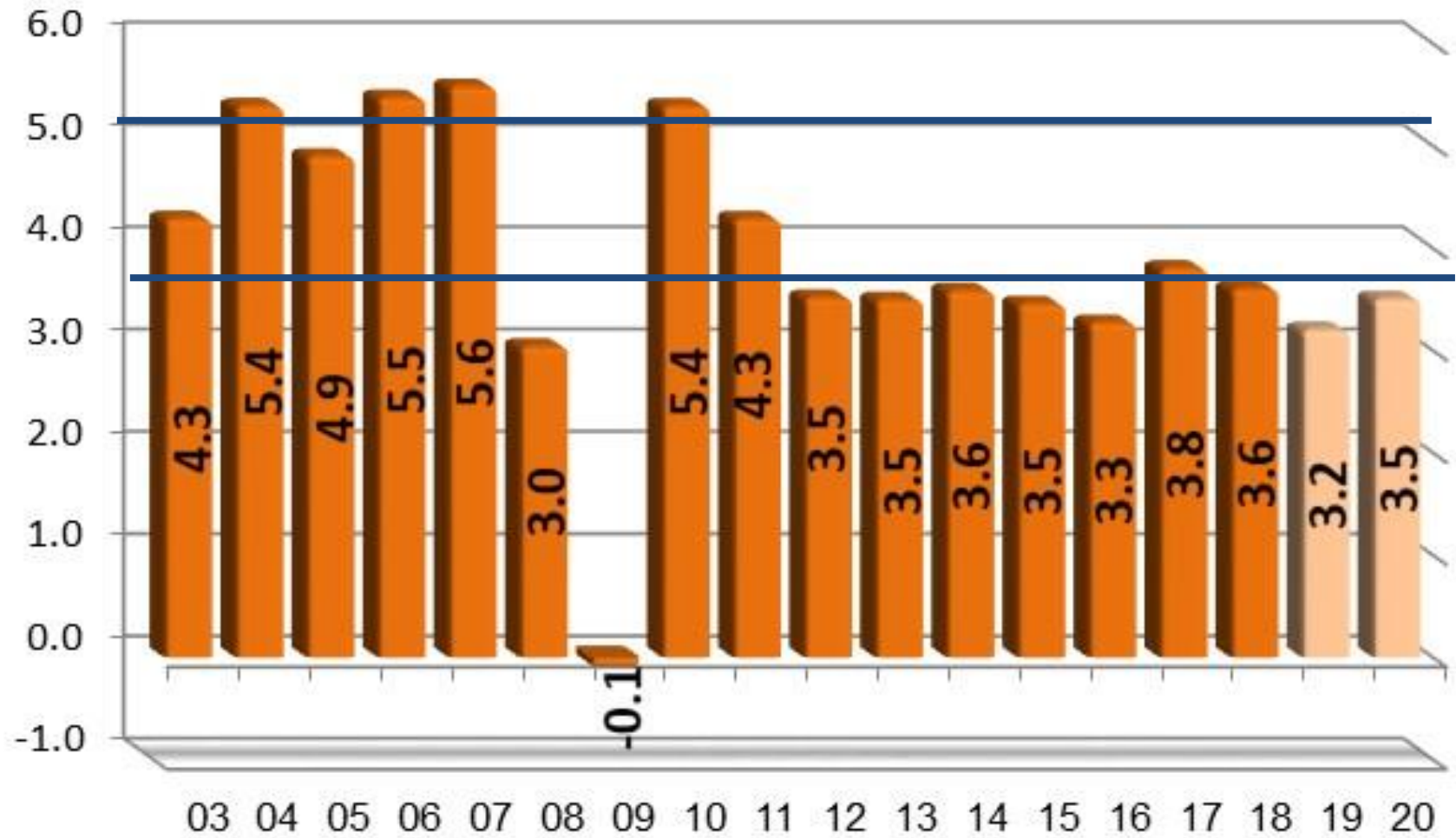
✓ מאידך הצמיחה הצפויה דורשת השקעות ענק במדינות המתפתחות.

✓ נראה שברביבות מתאימות יעברו חסכונות מאירופה ויפן לעולם המתפתח. ולכן התשואות השליליות אפילו באירופה, זו תופעה זמנית

✓ לעומת אירופה, ארה"ב זקוקה להשקעות ענק וחסרים לה חסכונות !

שיעור הצמיחה העולמי (במונחי PPP)

התחזית המעודכנת להאטה בתוואי הצמיחה

תחזית צמיחה עולמית של ה-IMF

% שינוי, יולי 2019

2020	2019	2018	
3.5	3.2	3.6	העולם במונחי PPP
1.9	2.6	2.9	ארה"ב
1.6	1.3	1.9	גוש האירו
1.7	0.7	1.4	גרמניה
1.4	1.3	1.7	צרפת
1.4	1.3	1.4	בריטניה
6.0	6.2	6.6	סין
0.4	0.9	0.8	יפן
1.9	1.2	2.3	רוסיה

תחזית האינפלציה במהלך השנה - IMF

% שינוי, אפריל 2019

2020	2019	2018	
3.5	3.6	2.5	העולם
2.4	2.7	1.9	ארה"ב
1.6	1.4	1.6	גוש האירו
1.8	1.6	1.7	גרמניה
1.6	1.2	1.9	צרפת
2.0	1.8	2.1	בריטניה
2.5	2.2	1.9	סין
1.0	1.7	0.3	יפן
4.2	4.8	4.3	רוסיה

סיכום 8 שנות בארק אובמה

אובמה קיבל משבר כלכלי קשה ביותר שהחל בספטמבר 2008. שיקם את הכלכלה באופן מלא בתקופת כהונתו (2009 – 2016). ועבר :

1. מנסיגה כלכלית של 2.5% (ב 2009) לקצב צמיחה של 2.2%
2. משיעור אבטלה של 10.0% לשיעור אבטלה של 4.9% (תעסוקה מלאה)
3. מגרעון בתקציב של 10% תוצר לגרעון של 3% בלבד.
4. מריבית מוניטרית של 0% לריבית מוניטרית של 0.75% ועולה
5. ממדד S&P500 של 685 נקודות במרץ 2009, למדד של 2,150 ערב הבחירות, עלייה של מעל 300%.

סיכום 3 שנות טראמפ

הכלכלה ממשיכה להיות חזקה, צומחת ובתעסוקה מלאה. מלבד רפורמה במס חברות לא הייתה מדיניות כלכלית כלשהיא. במקביל:

1. החל תהליך הדחה (Impeachment) לנשיא טראמפ, בקונגרס.
2. הנשיא גורם (כמעט שנתיים ימים) לזעזועים חזקים עם הסינים בנושא הסכם סחר, ובינתיים יש מכסים של עד 30%.
3. הטיל סנקציות מאוד אפקטיביות על איראן והאיראנים "בועטים" וצפויים להפריע לזרימת הנפט למערב.
4. טראמפ לא הצליח להגיע לשום הסכם עם צפון קוריאה !
5. מנהל את העולם באמצעות "מסרונים מהטוויטר", הזוי !!

מסקנות לשנת 2020

שנת בחירות לנשיאות ארה"ב (3 נובמבר 2020)

הצפי: כלכלה חזקה, צומחת ובתעסוקה מלאה.

✓ כיוון שהשכר צפוי לעלות ביותר מ 3.2%, והגרעון בתקציב הפדרלי צפוי לעמוד על 5 אחוזי תוצר, האינפלציה צפויה להיות מעל 2%. ולכן ריבית הפד תהיה מעל 2.0% (ולא צפויה לרדת).

✓ תשואות האג"ח צפויות לעלות וערכן בבורסה צפוי לרדת משמעותית, ועל כן קיים חשש גם לירידות במחירי המניות.

תחזית מודלים לשנים: 2020 - 2019

תחזית לריבית המוניטארית – ארה"ב

נתונים ותחזית "מודלים"

סוף שנה	ריבית מוניטארית	אג"ח ממשלת ארה"ב מח"מ 10
2015	0.50%	1.87%
2016	0.75%	2.45%
2017	1.50%	2.45%
2018	2.50%	2.69%
2019	2.00%	2.50%
2020	2.25%	3.25%

תחזית מודלים לתוואי הצמיחה של ארה"ב

2020	2019	2018	
2.2%	2.4%	2.9%	צמיחה
3.8%	3.7%	3.9%	שיעור אבטלה
2.2%	2.3%	1.9%	אינפלציה
3.5%	3.2%	3.2%	עליית שכר
4.8%	5.0%	3.8%	גרעון בתקציב, % תוצר
2.7%	2.6%	2.4%	גרעון במאזן תשל. % תוצר
108%	107%	107%	חוב לאומי, % תוצר
81%	79%	78%	חוב ציבורי (בבורסה), % תוצר

נתונים שנתיים 2000 – 2018

צמיחה, אוכלוסייה, תעסוקה, פריון

2018	2009	2000	ממוצע	
2.9%	-2.5%	4.1%	2.0%	צמיחה
0.72%	0.9%	1.0%	0.84%	גידול בסה"כ האוכלוסייה
0.29%	0.86%	1.31%	0.78%	גידול באוכלוסיית 16 - 65
3.27%	2.10%	0.80%	2.27%	גידול באוכלוסיית +65
2.1%	-6.5%	1.7%	0.61%	גידול במועסקים (שעות עבודה)
0.2%	0.2%	1.4%	0.4%	פריון כולל
0.8%	4.0%	2.4%	1.39%	פריון – תוצר לשעת עבודה
62.9%	65.4%	67.1%	64.7%	שיעור השתתפות בכוח העבודה

כלכלת ישראל

בשנת 2019

המשך מגמת האטה

קצב הצמיחה מתייצב על 3%

ד"ר יעקב שיינין 25 בספטמבר 2019

כלכלת ישראל

יציבה מאקרו כלכלית, אך בהאטה כבר 5 שנים

צפי להמשך תוואי ההאטה בתוצר לנפש
ב- 2019

תשואה לא רציונלית נמוכה של האג"חים

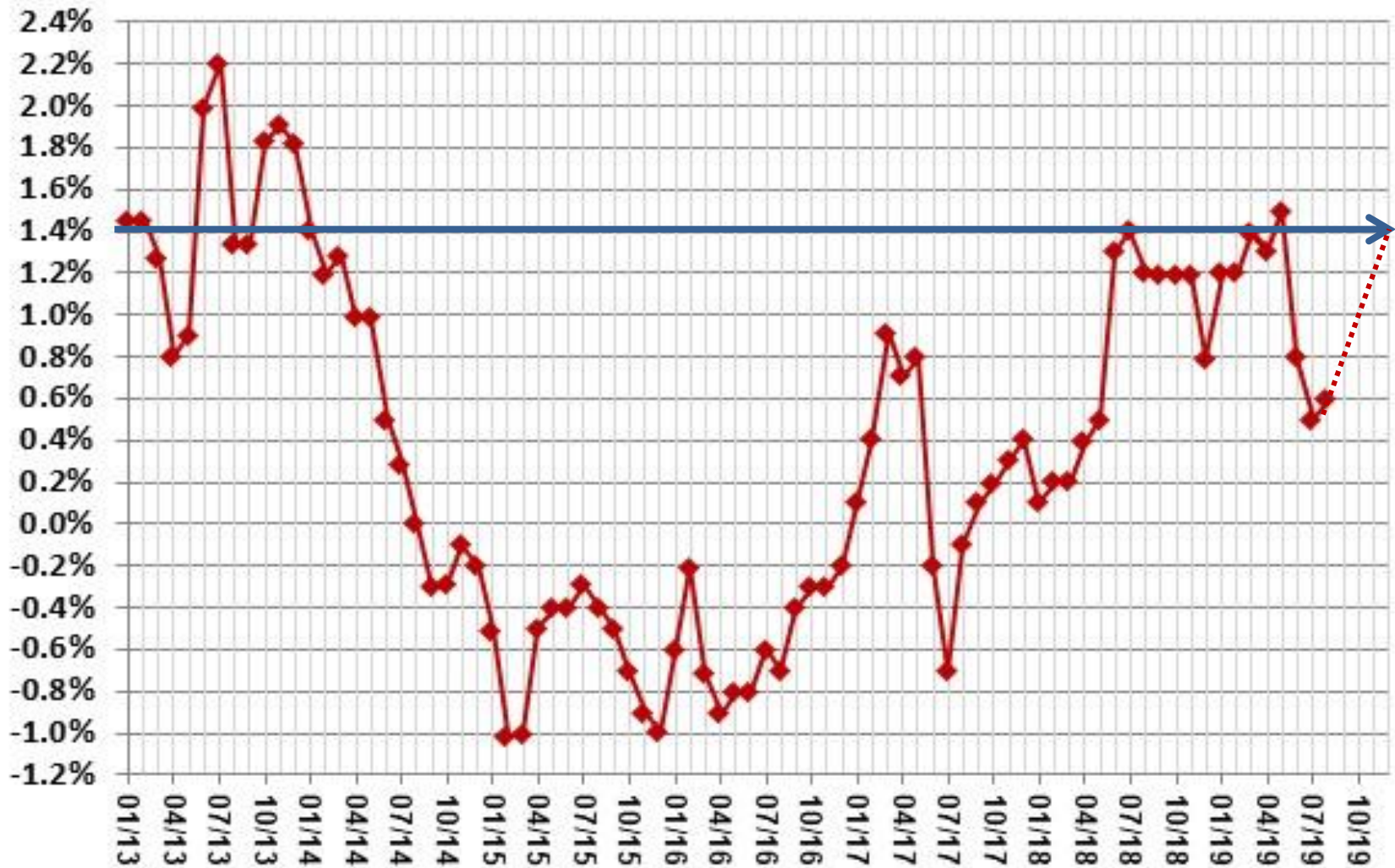
מדדים מרכזיים לכלכלת ישראל - 2018

עוצמה מאקרו כלכלית מרשימה ביותר. דירוג AA-

מקום ישראל	OECD	ישראל	
19	40,435	41,579	1. תוצר לנפש (\$)
6	2.3%	3.3%	2. צמיחה
29	2.0%	2.9%	3. גירעון בתקציב הממשלה (% תוצר)
17	94.5%	60.2%	4. חוב ציבורי (% תוצר)
6	2.0%	0.8%	5. אינפלציה במהלך השנה
13	5.3%	4.0%	6. שיעור האבטלה
34	2.1%	4.2%	7. נטל הביטחון (% תוצר)
10	0.2%	3.0%	8. עודף במאזן תשלומים (% תוצר)
29	35.3%	35.1%	9. אי שוויון בהכנסות (מדד ג'יני, 2017)
1	2.4%	4.8%	10. הוצאות מחקר ופיתוח (% תוצר, 2017)
4	29%	35.8%	11. שיעור בעלי השכלה אקדמית, גילאי 25-64
5	80.6	82.5	12. תוחלת חיים בלידה (שנים)

האינפלציה בישראל

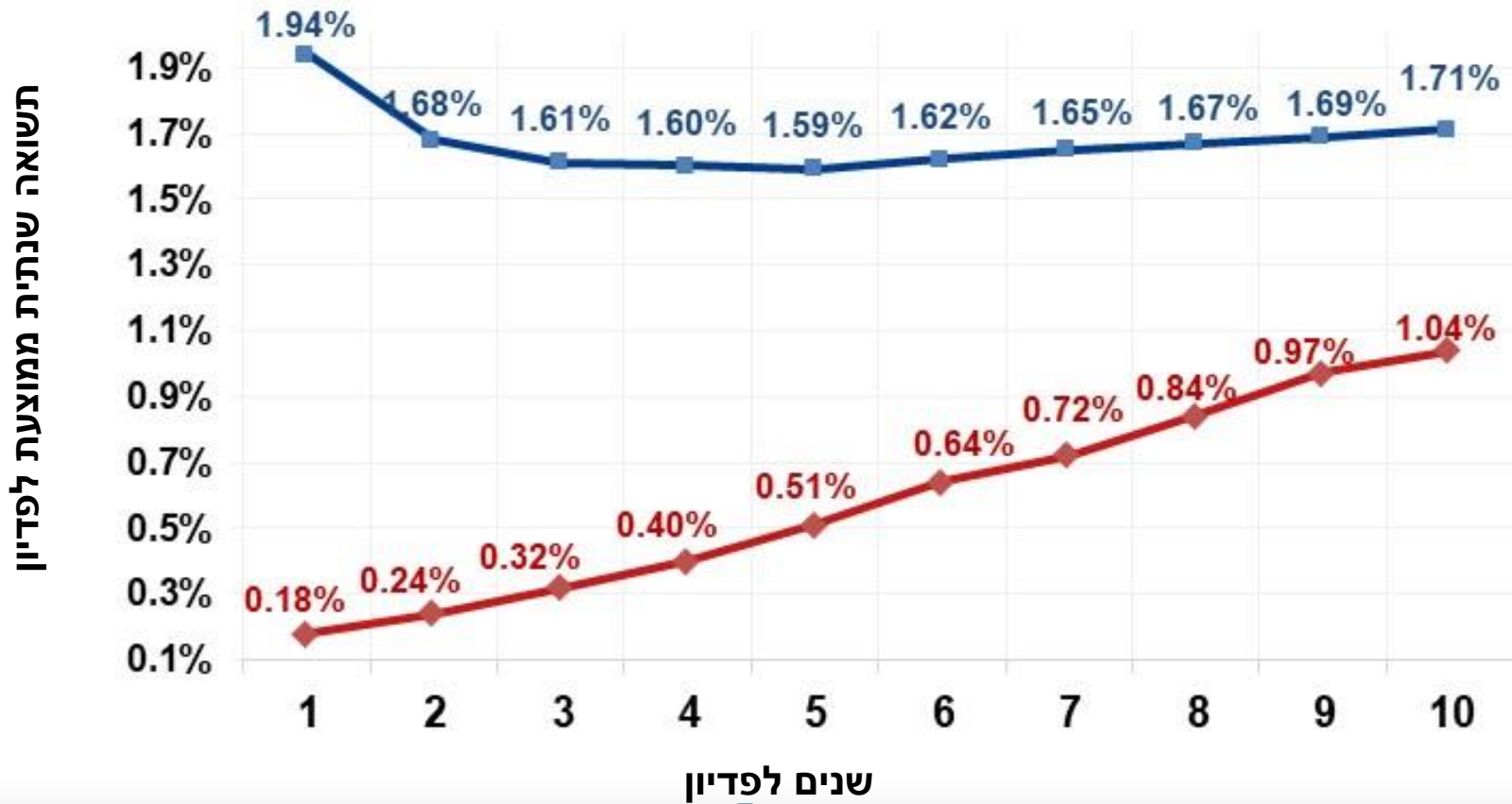
שיעור שינוי 12 חודשים (ממוצע נע 12 חודשים)

עקום התשואות הממשלתי (אדום)

עקום תשואות ממשלתי אמריקאי (כחול) - נכון ל- 24.9.2019

מצב לא הגיוני בישראל של "פרמיית סיכון שלילית" בהשוואה לאג"ח ממשלת ארה"ב. התוצאה נובעת מהחשש מתיסוף בשקל ולכן קניית אג"ח ארה"ב נחשבה למסוכנת. הציבור לא הפנים עדיין את מגמת הפיחות בשקל.

תחזית מוניטארית - ישראל

סוף שנה

2020	2019	2018	2017	2016	
1.50%	0.50%	0.25%	0.1%	0.1%	ריבית מוניטארית
3.0%	2.0%	2.28%	1.67%	2.2%	אג"ח שחר ל- 10 שנים
2.0%	1.4%	0.8%	0.4%	-0.2%	אינפלציה במהלך השנה
3.85	3.65	3.75	3.47	3.85	שע"ח שקל דולר
1.05	1.10	1.14	1.20	1.05	שע"ח דולר/אירו

שערי חליפין: נה לדולר ולאירו

(מדד 2007 = 100), נכון ל- 23.9.2019

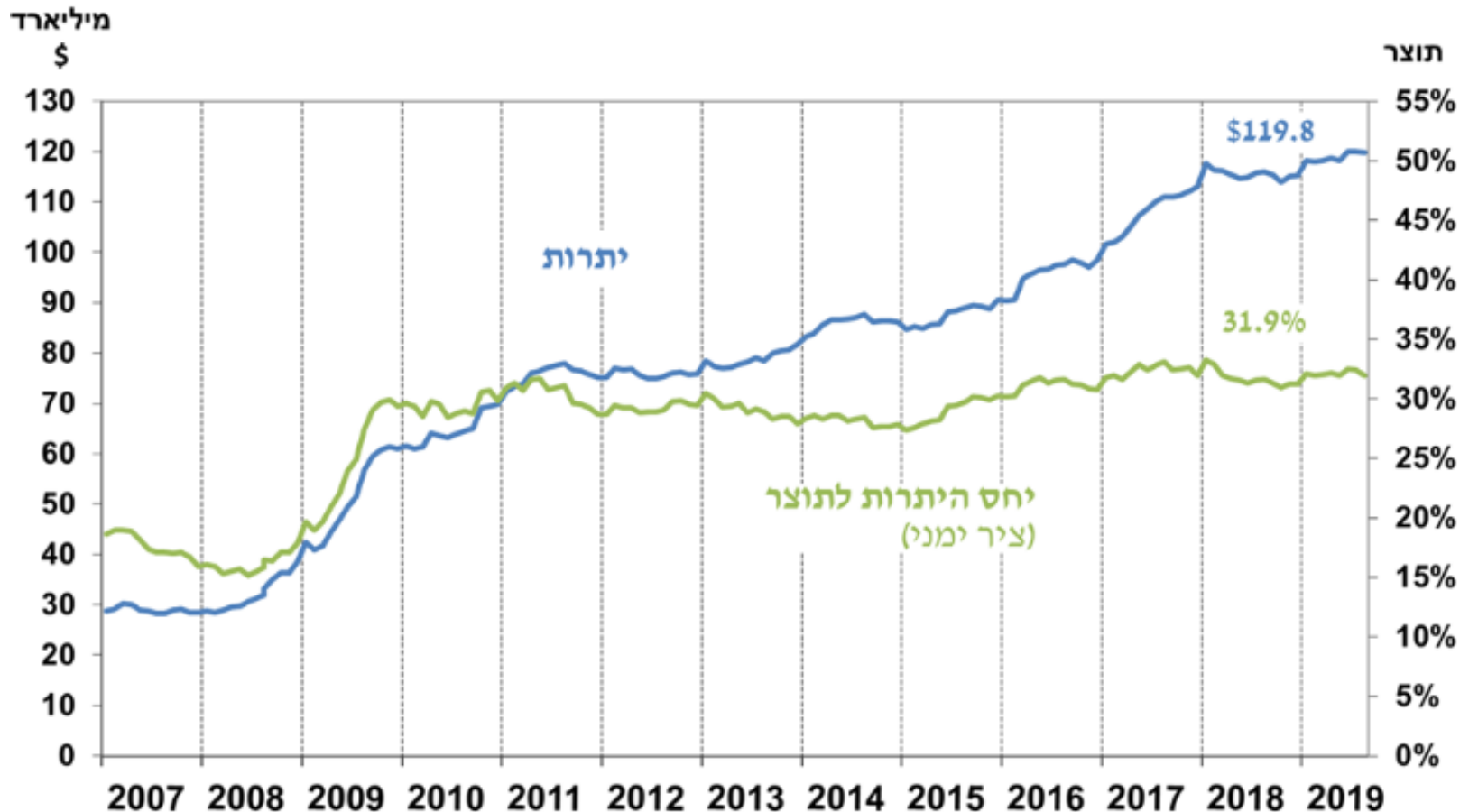
שערי חליפין: נה לדולר ולסל אפקטיבי נומינלי

(מדד 2007 = 100), נכון ל- 23.9.2019

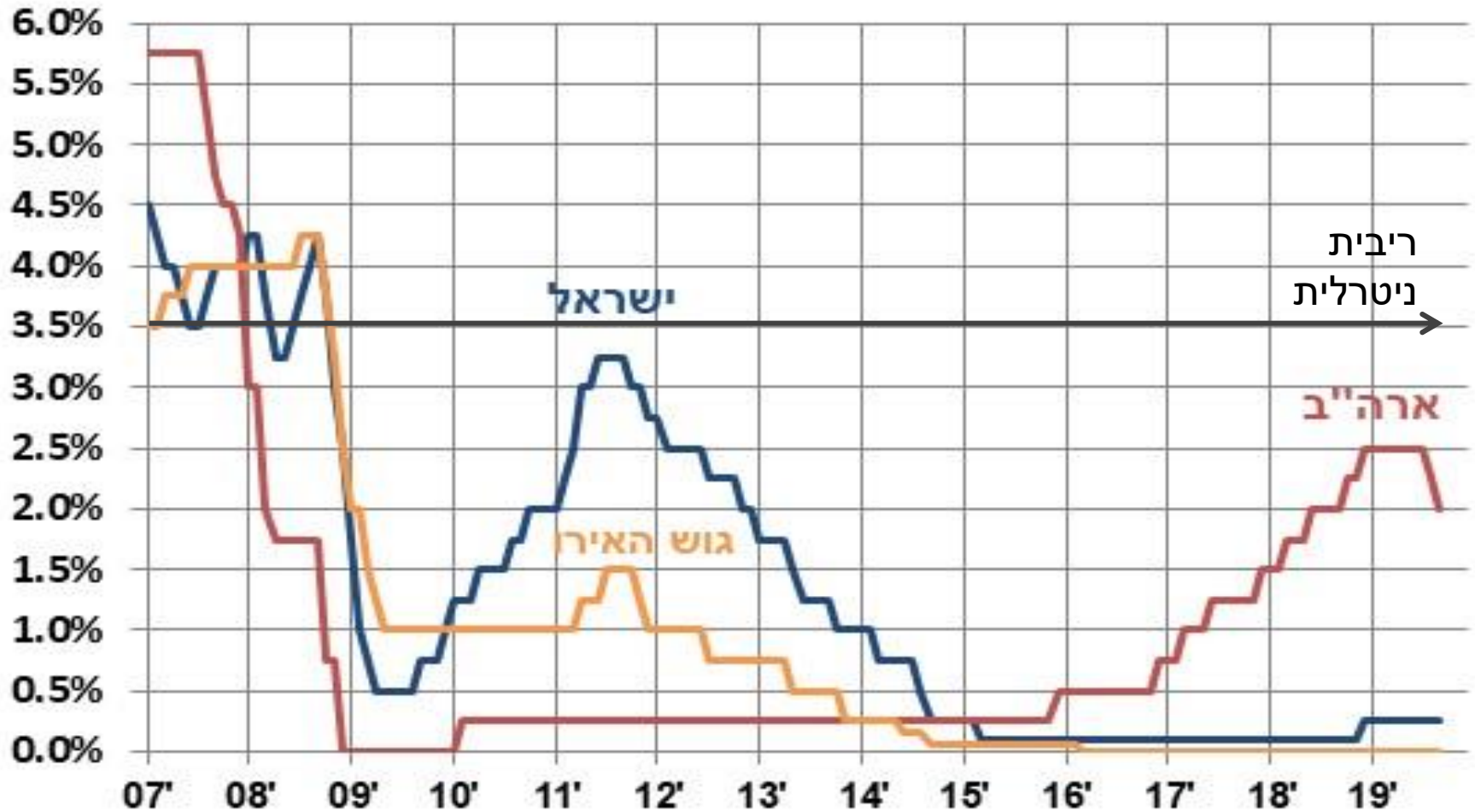

יתרות מט"ח מבנק ישראל

רמת היתרות והיחס לתוצר, נכון לסוף אוגוסט 2019

הריבית המוניטארית - ישראל, ארה"ב וגוש האירו

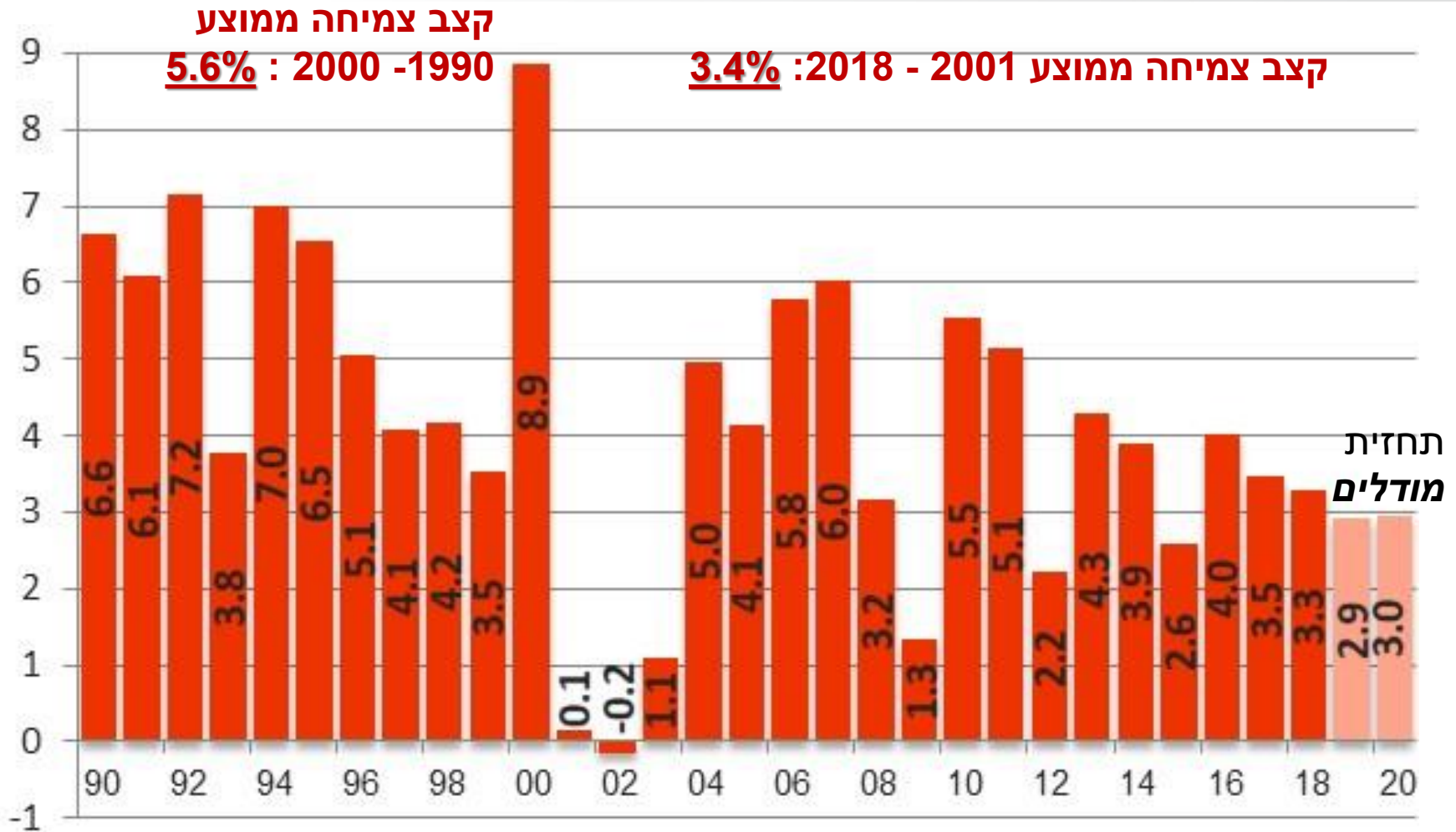
האינפלציה בישראל – נמוכה מאשר בארה"ב

קצב האינפלציה הממוצע לשנים 2000-2018: ישראל 1.5% , בארה"ב – 2.2%

קצב הצמיחה, % שינוי שנתי

למרות האצת הצמיחה ב 2016, מסתמן תוואי האטה מדאיג

תחזית מודלים

שיעורי צמיחה ריאליים, %

* 2020	2019	2018	2017	2016	2015	
3.0	2.9	3.3	3.5	4.0	2.6	תוצר מקומי גולמי
3.1	3.0	3.4	3.6	4.2	2.6	תוצר עסקי
3.5	3.0	4.7	5.1	1.4	-3.2	ייצוא
4.4	4.4	6.6	5.1	10.2	0.0	ייבוא
3.5	3.2	3.3	3.0	12.8	0.2	השקעה ברכוש קבוע
3.4	4.1	8.8	3.6	14.7	-0.2	מזה: בענפי המשק
3.9	1.0	-8.1	1.9	9.1	1.0	למגורים
3.7	3.6	3.9	3.4	6.4	4.1	צריכה פרטית
3.0	3.0	3.7	3.4	4.2	2.9	צריכה ציבורית
3.0	3.0	2.8	3.1	2.8	2.8	שכר ריאלי
5.0	9.0	9.5	8.3	11.3	15.5	החשבון השוטף (מיליארדי \$)
3.0	4.0	2.9	1.9	2.1	2.1	גירעון ממשלתי (% תוצר)
4.2	4.0	4.0	4.2	4.8	5.3	אבטלה (% מכוח העבודה)

סך הייצוא של סחורות ושירותים במונחים ריאליים

במיליארדי ₪ של 2015, מנוכי עונתיות, במונחים שנתיים

ההאטה - הבעיה הגדולה של המשק

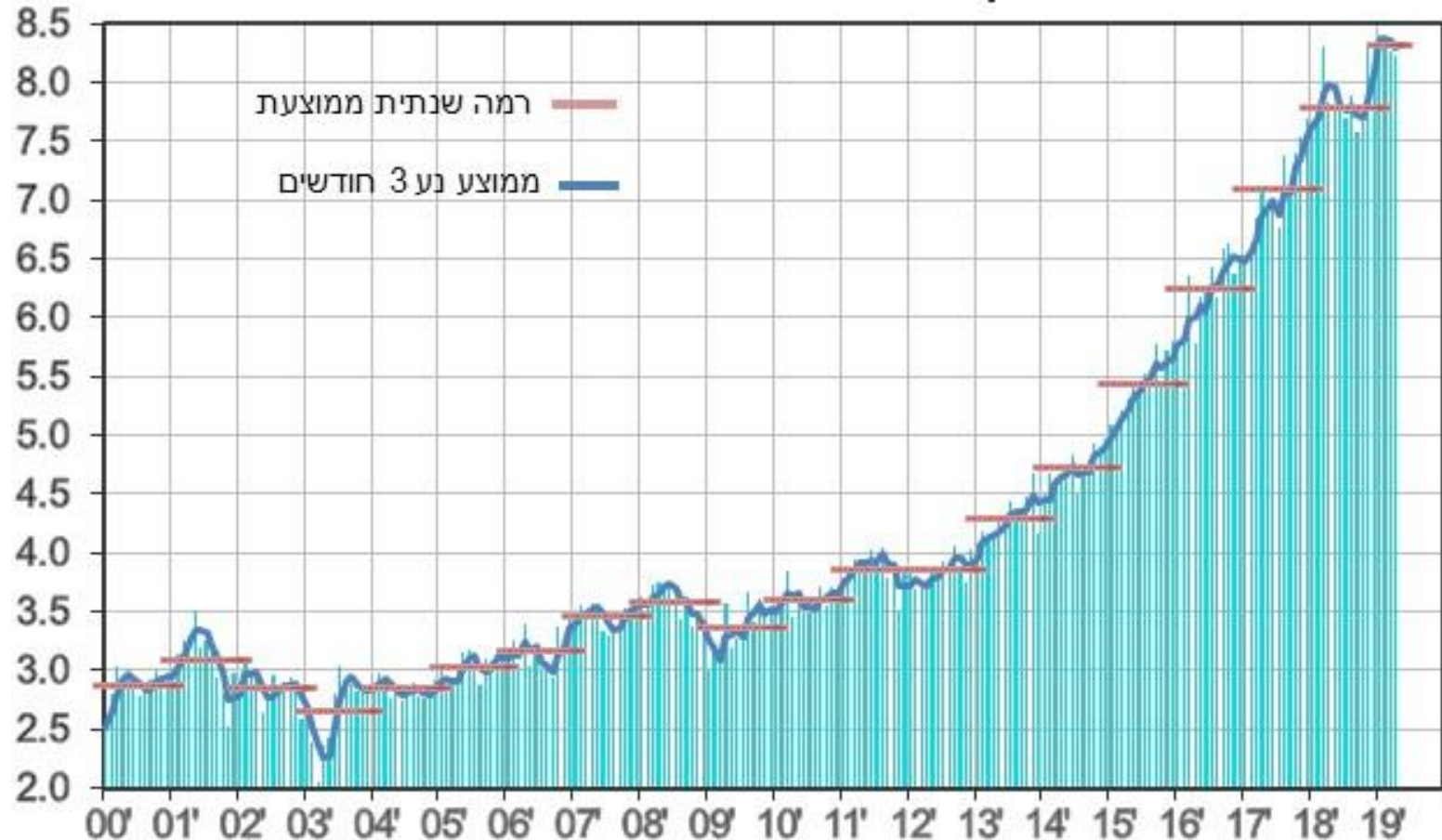
- השקל, החזק מאוד משנת, גורם לעצירת ההשקעות, הייצור והיצוא התעשייתי.
- בשנים האחרונות לא היה כדאי להשקיע ולייצר בישראל. עדיף היה לייבא, ולכן ההשקעות בענפי המשק בנסיגה (להוציא ההשקעות באסדת הגז והצנרת שלה).
- מציאת גז טבעי חוסכת אולי כ-2 מיליארדי \$ לשנה, אולם אינה יוצרת מקומות עבודה חדשים; האקזיטים תורמים לייצוא והם חיוביים ביותר, אך לא משמעותיים למקומות עבודה חדשים.
- חסר מעל 150 מיליארד \$ להשקעות בתשתיות לאומיות ועוד מעל 125 מיליארד \$ להשקעות בענפי המשק.

- פריון העבודה בישראל – התוצר לשעת עבודה - נמוך בכ-24% מהתוצר לשעת עבודה הממוצע של מדינות ה-OECD.
- משנת 1990 עלה הפריון הממוצע בכ- 0.4% לשנה, ואילו השכר הריאלי הממוצע בכ-0.7% לשנה - 0.3% מעבר לתרומת העובד.
- עליית השכר הריאלי מעבר לעלייה בפריון התאפשרה כיוון שהתוצר לשעת עבודה עלה ב-0.8% לשעה.
- ראוי להדגיש שהעלייה בתוצר לשעת עבודה מעבר לעלייה בפריון הכלכלי הינה תוצאה של עליה במלאי ההון (רמת הציוד והמיכון לעובד). כלומר, מעבר לעתירות הון תרם לעלייה בתפוקה וזו צריכה לכסות את תוספת עלות ההון.

יציאות ישראלים בדרך האוויר

במיליונים, במונחים שנתיים, נתונים מנוכי עונתיות

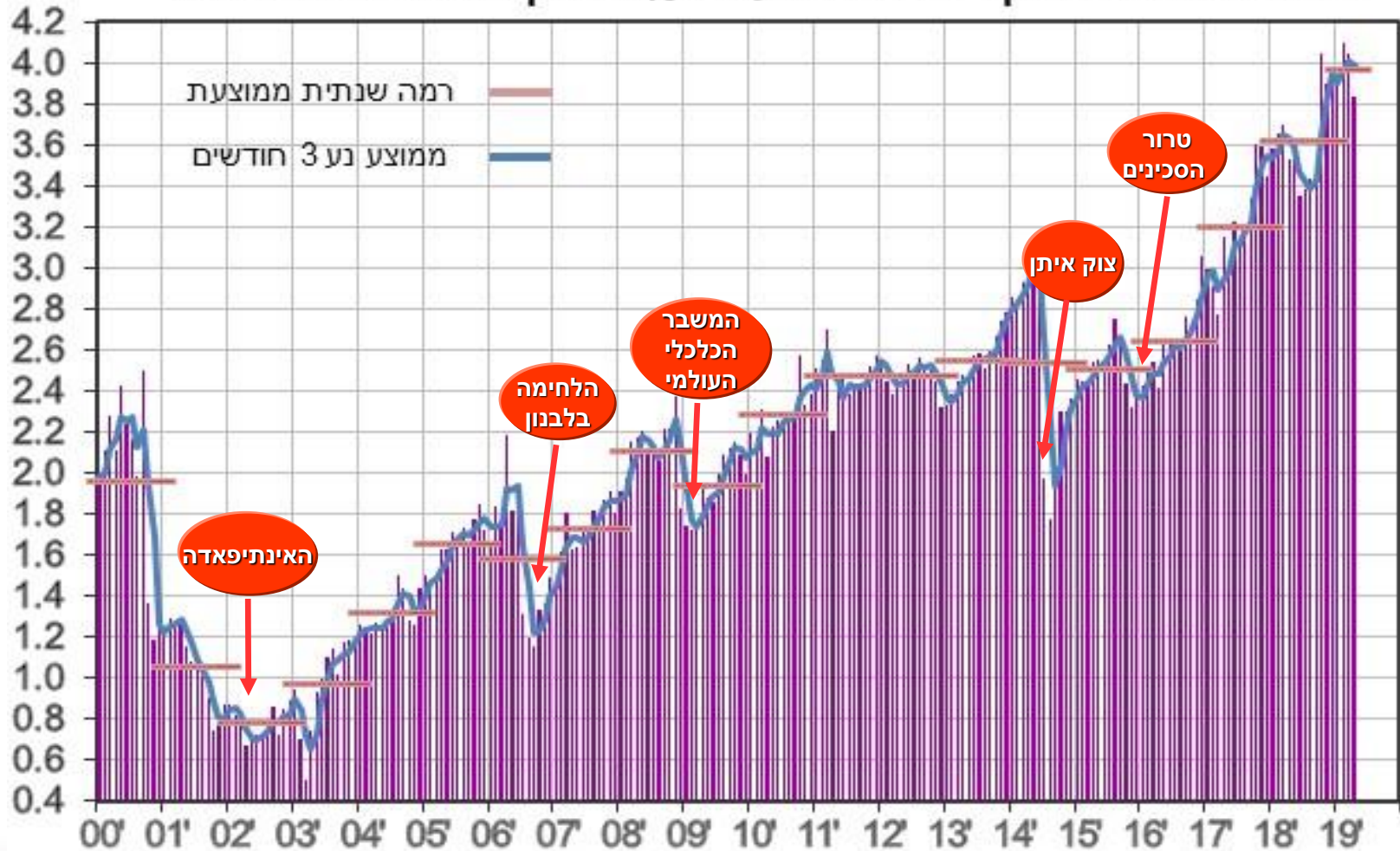
שנת 2018: 7.8 מיליון. עליה מצטברת של כ- 120% משנת 2010

כניסת תיירים בדרך האוויר

במיליונים, במונחים שנתיים, נתונים מנוכי עונתיות

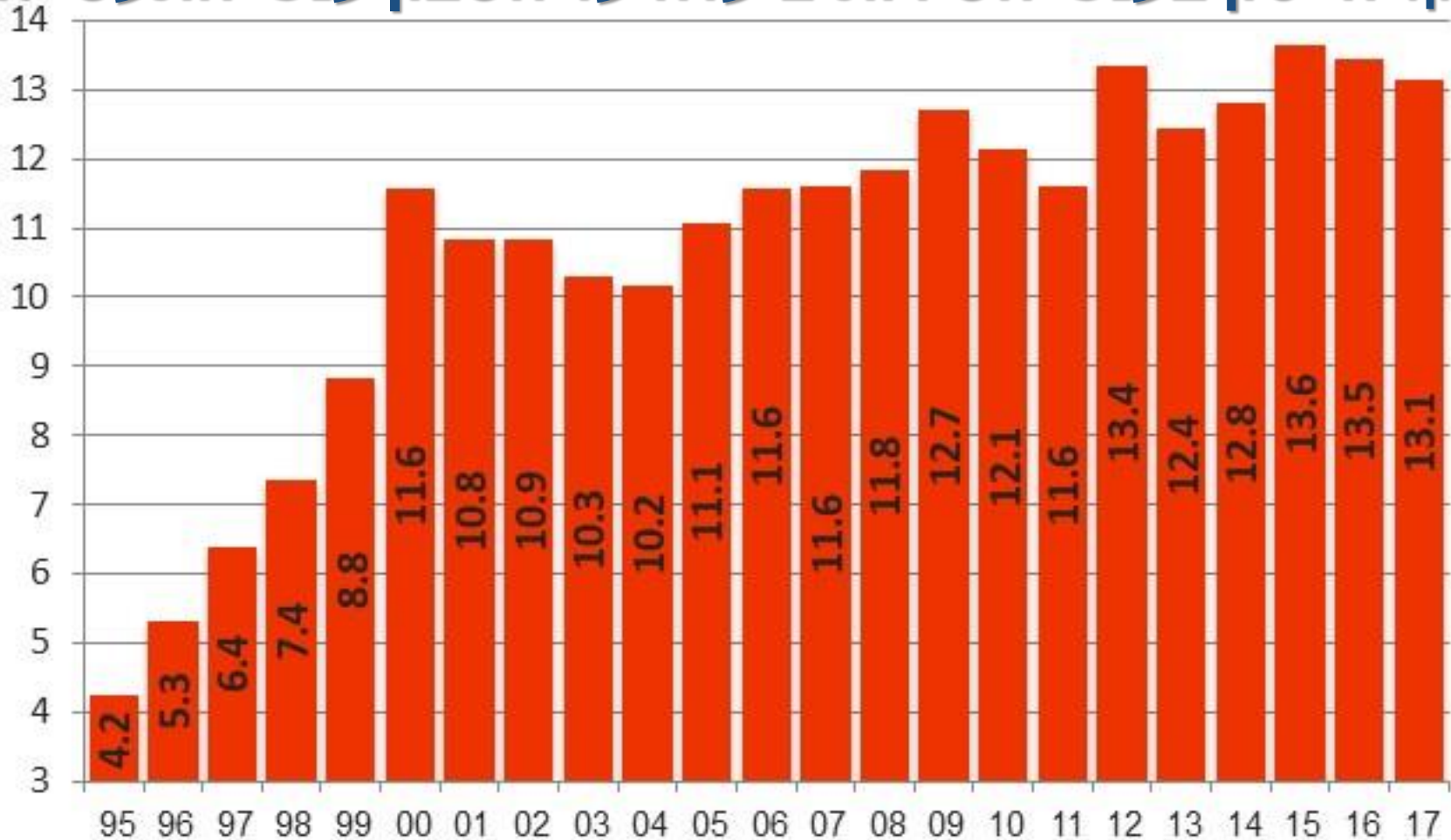
שנת 2018: 3.6 מיליון. גידול ממוצע של 3.5% בין השנים 2000 - 2018

משקל ההייטק בתוצר

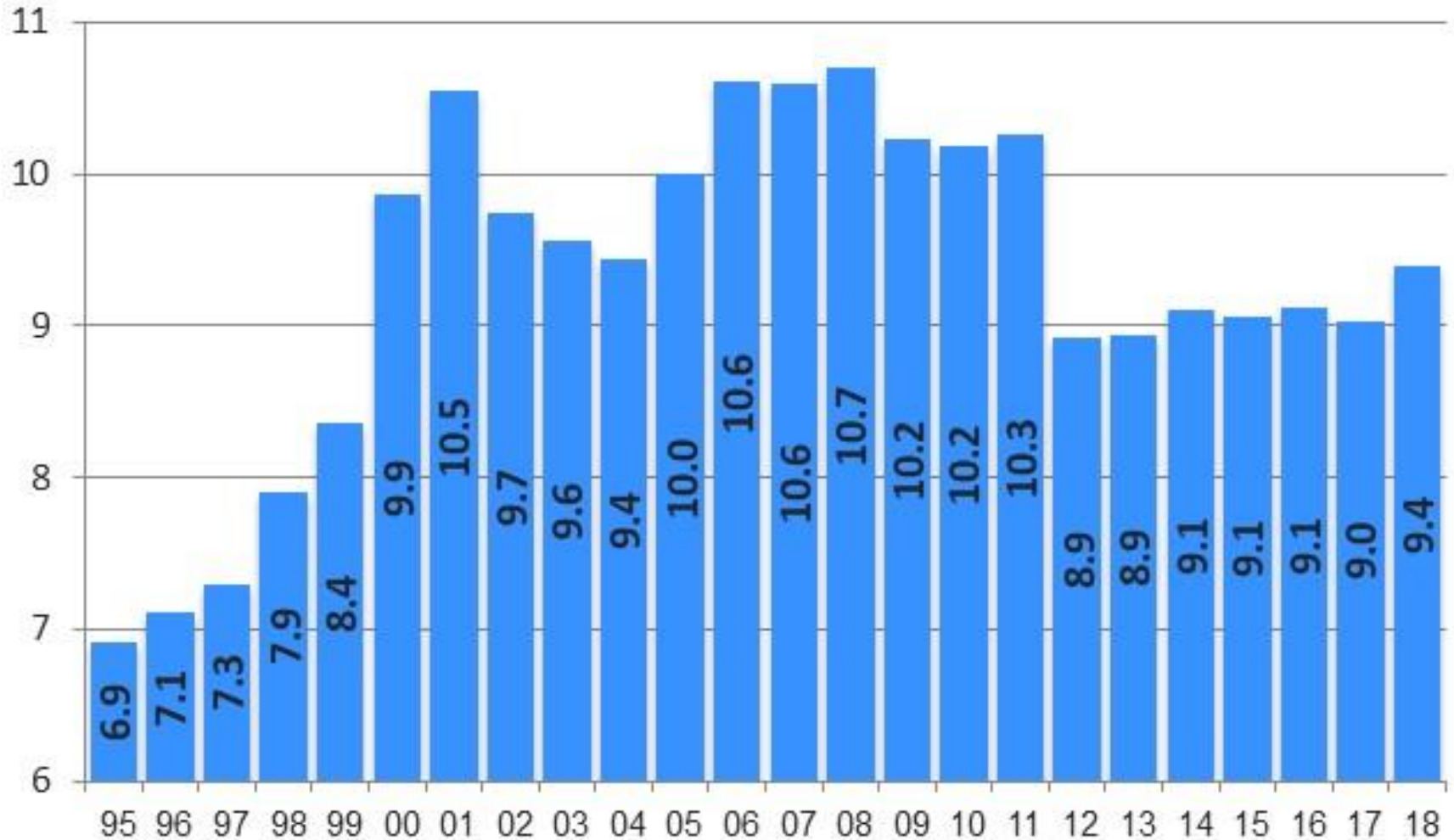
ללא שינוי משמעותי משנת 2000

משקל הייטק בענפי השירותים עלה על חשבון ענפי התעשייה

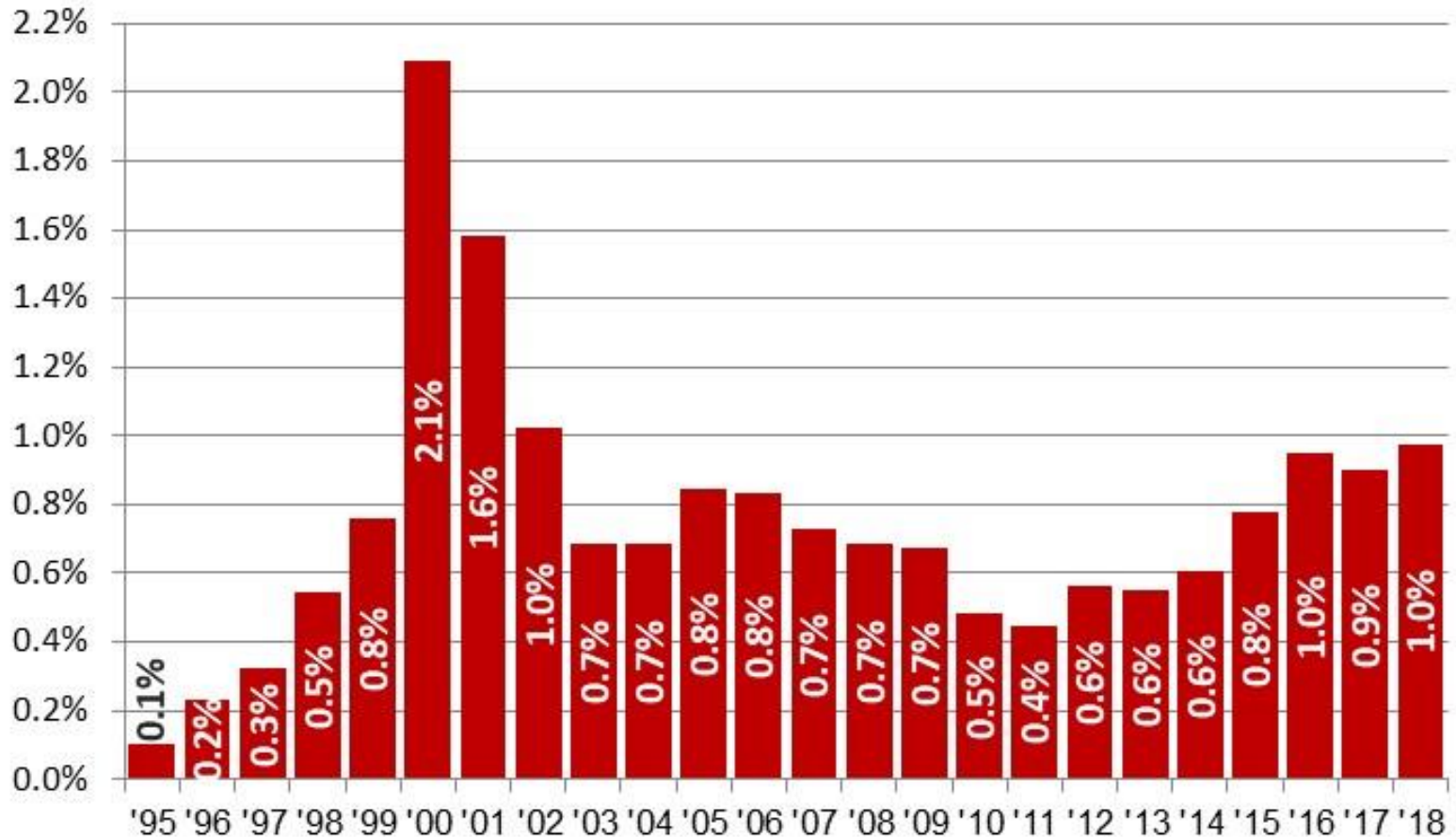
משקל ההייטק בשכירים

שינוי מדגמים חל בשנים 1998, 2001, 2003, 2009. בשנת 2012 הוספו אנשי מערכת הביטחון למניין המועסקים. הלמ"ס לא נותן את מקדמי הניפוח לגבי השכירים בענפי ההייטק בשנים הר"מ.

"start up nation"

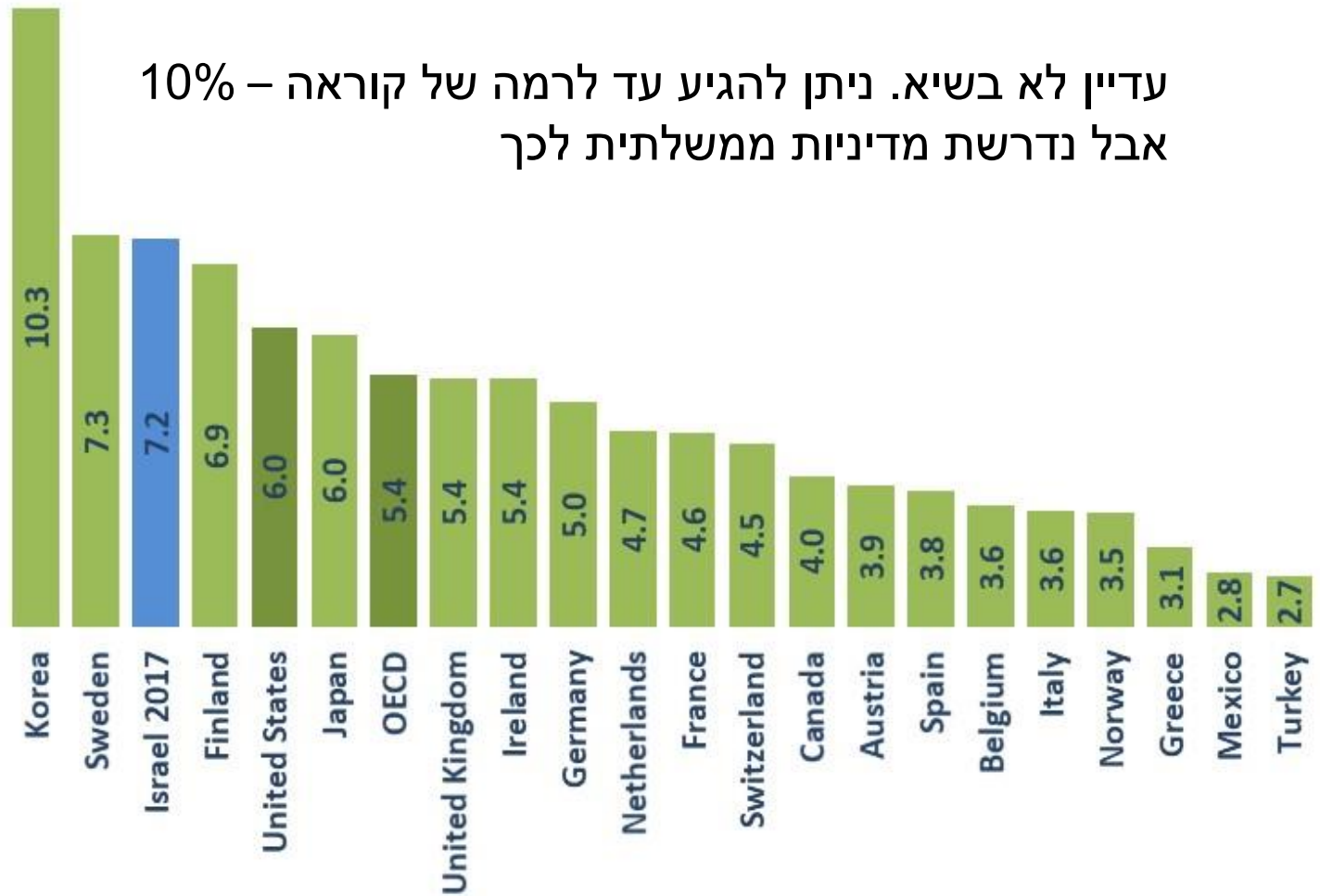
תוצר חברות ההזנק באחוז מהתוצר סה"כ

תוצר ענף המחשוב (דאו), % מתוך התוצר

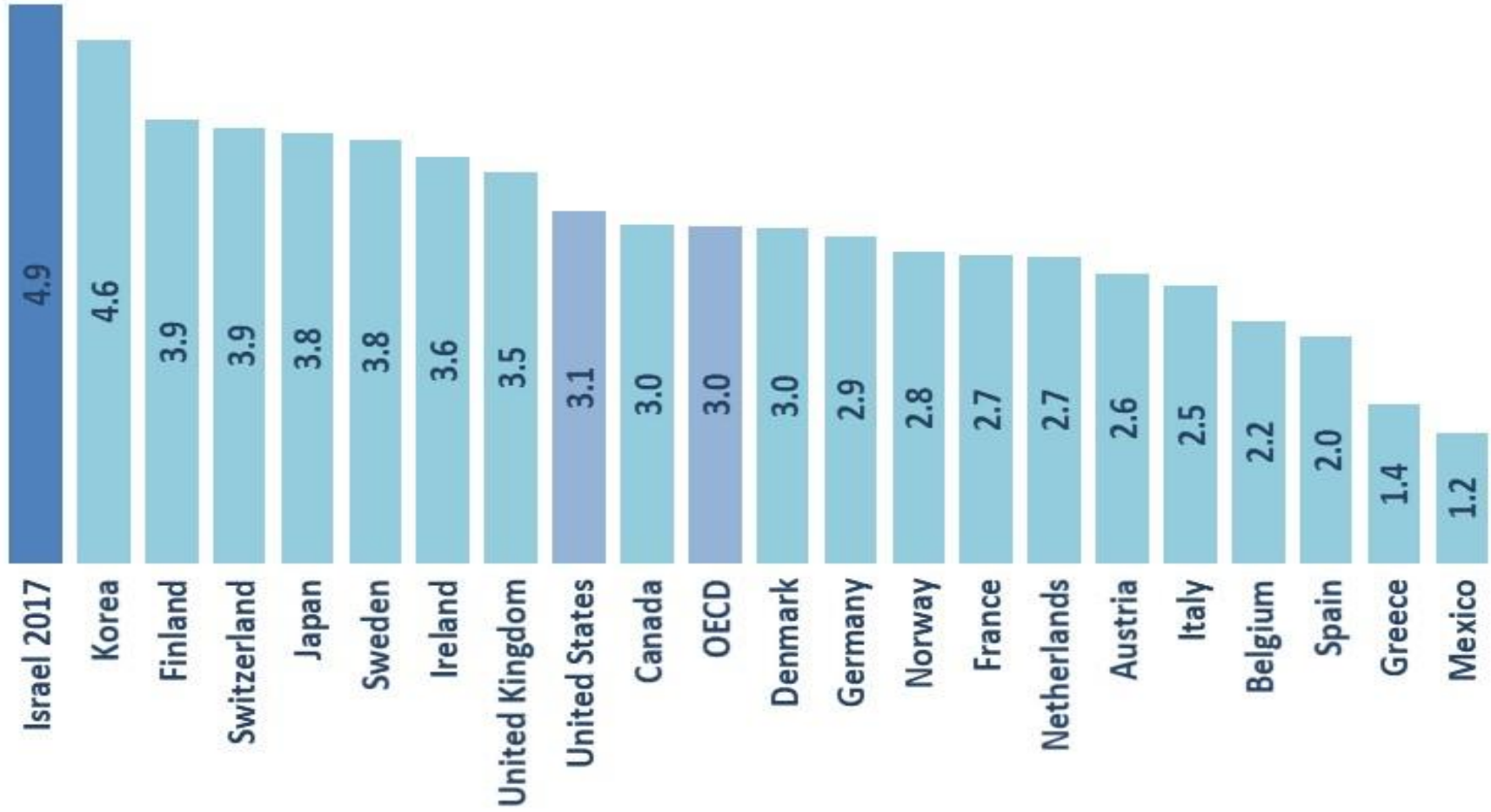
ישראל 2017, העולם 2015

עדיין לא בשיא. ניתן להגיע עד לרמה של קוראה – 10%
אבל נדרשת מדיניות ממשלתית לכך

משרות בענף המחשוב (דאו) , % מהסה"כ

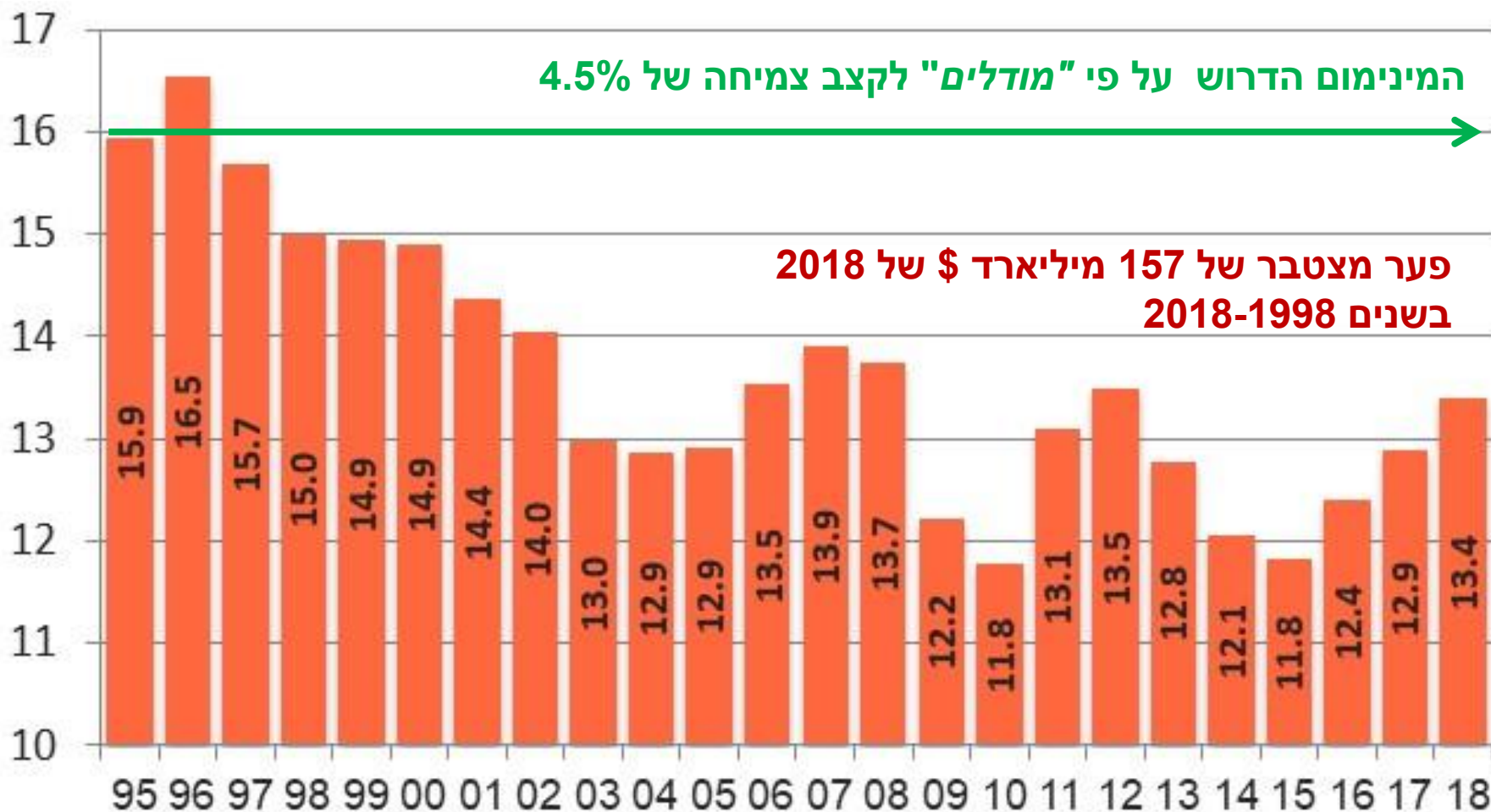
ישראל 2017, העולם 2015

שיעור ההשקעות בענפי המשק מסך התוצר

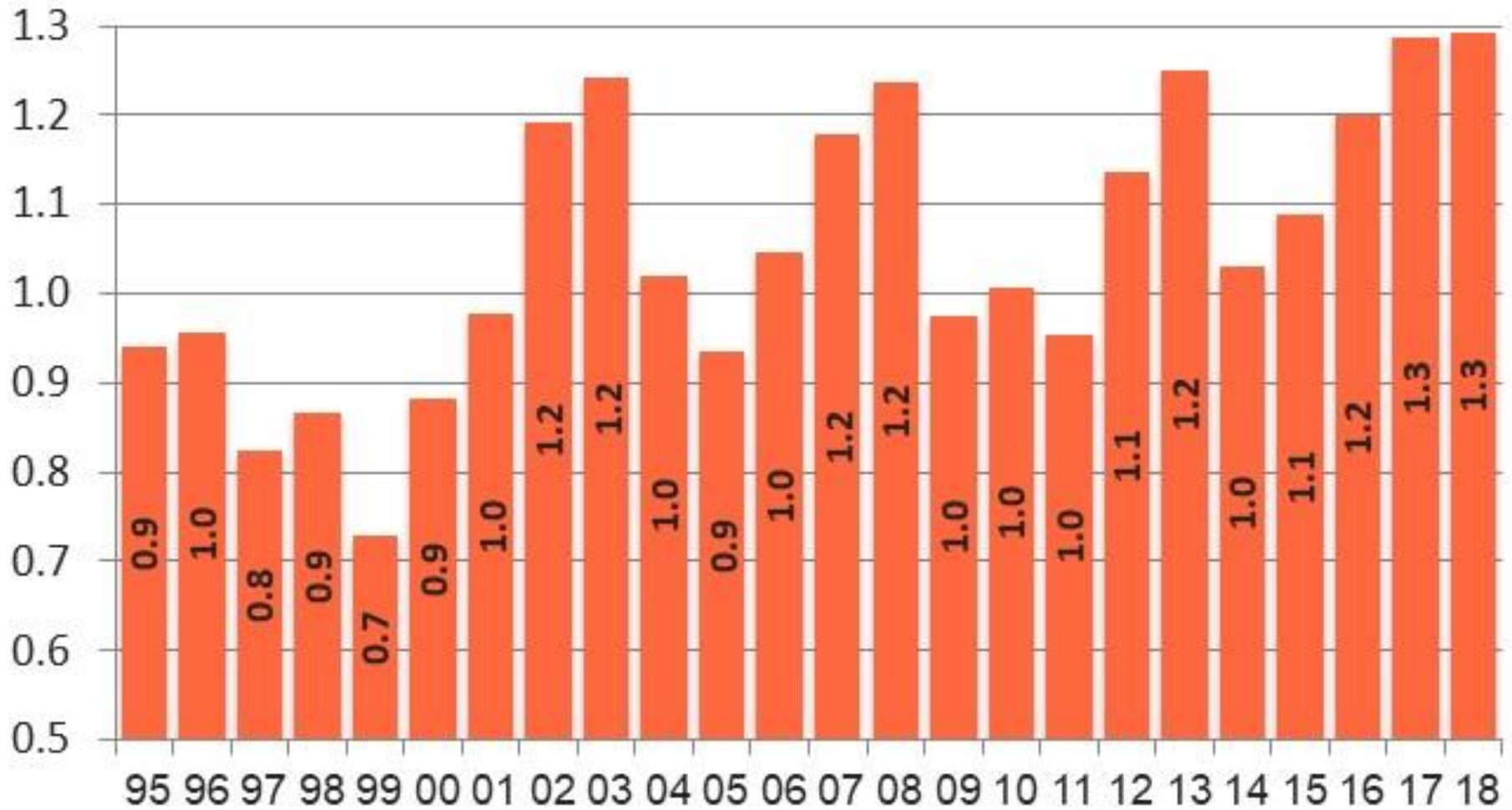
(בניכוי בנייה למגורים, מכוניות פרטיות, מטוסים ואניות)

המינימום הדרוש על פי "מודלים" לקצב צמיחה של 4.5%

פער מצטבר של 157 מיליארד \$ של 2018 בשנים 2018-1998

שיעור ההשקעות בתשתיות תחבורה מסך התוצר

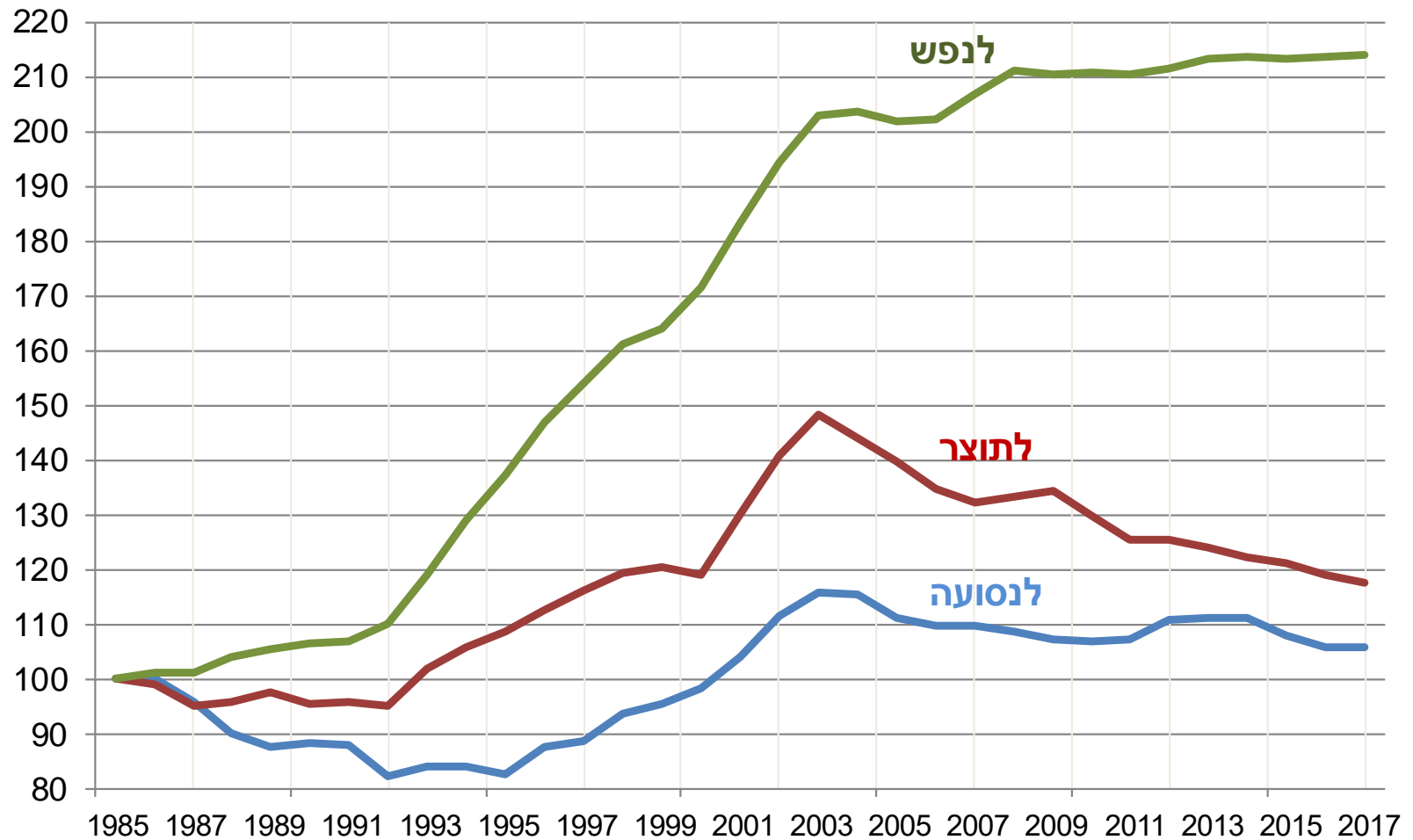
השקעה מצטברת בכבישים

בישראל ובאר"ב

2016	2010	2005	2000	1995	1990	1985	
השקעה מצטברת בכבישים לנפש (\$ של 2015 לנפש)							
6,637	6,918	7,023	6,765	6,574	6,441	6,252	אר"ב
3,735	3,683	3,528	2,998	2,397	1,862	1,748	ישראל
השקעה מצטברת בכבישים לנסועה (אלפי \$ של 2015 למיליון ק"מ נסועה)							
421	449	432	432	449	467	522	אר"ב
558	564	587	518	435	466	527	ישראל
שטח כבישים לנסועה (אלפי מ"ר למיליון ק"מ נסועה)							
3.0	3.1	3.3	3.3	3.4	4.7	6.0	ישראל
השקעה מצטברת בכבישים לתוצר (% תוצר)							
11.7%	13.2%	13.3%	13.8%	15.7%	16.4%	17.8%	אר"ב
10.3%	11.2%	12.0%	10.2%	9.4%	8.2%	8.6%	ישראל

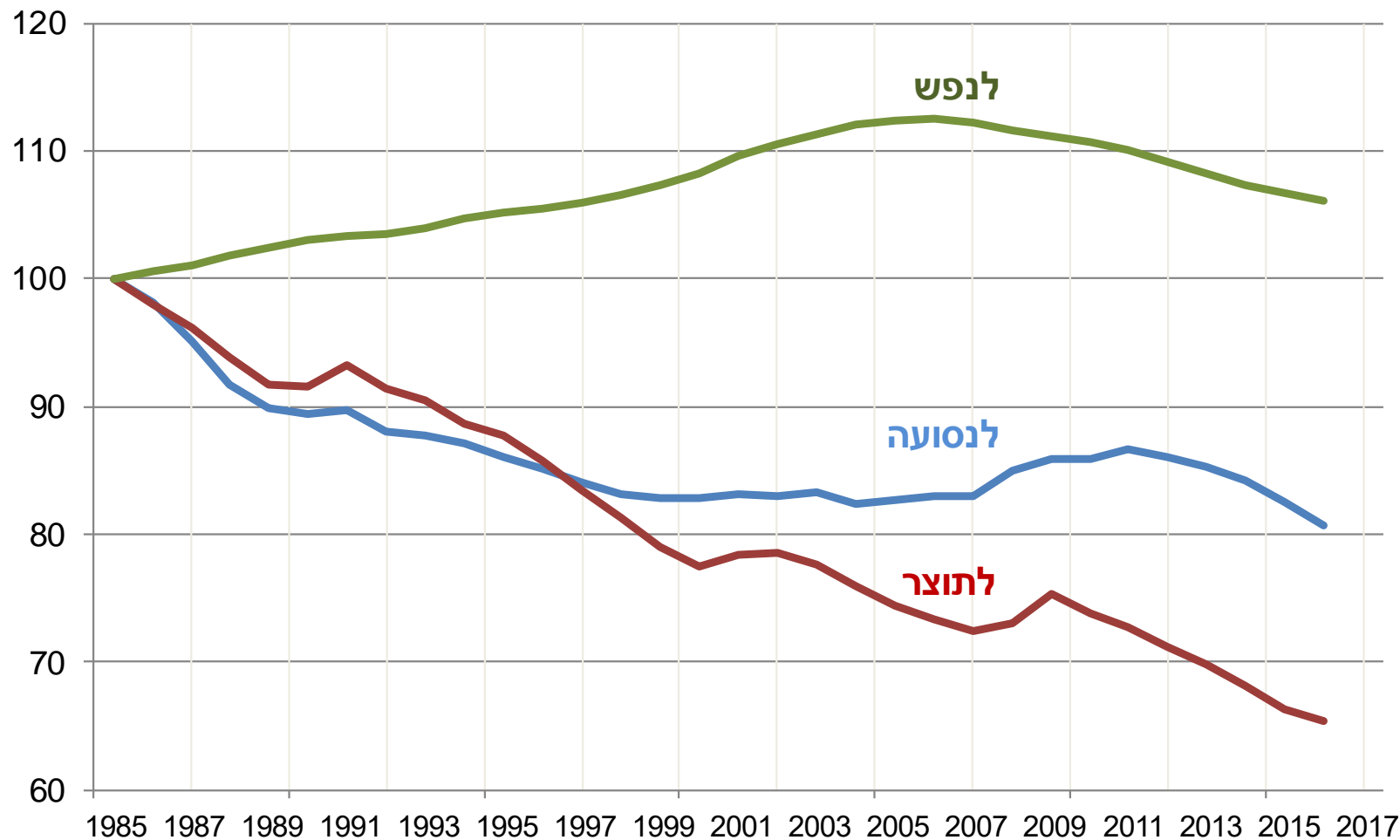
השקעה מצטברת בכבישים בישראל

מדד 100 = 1985

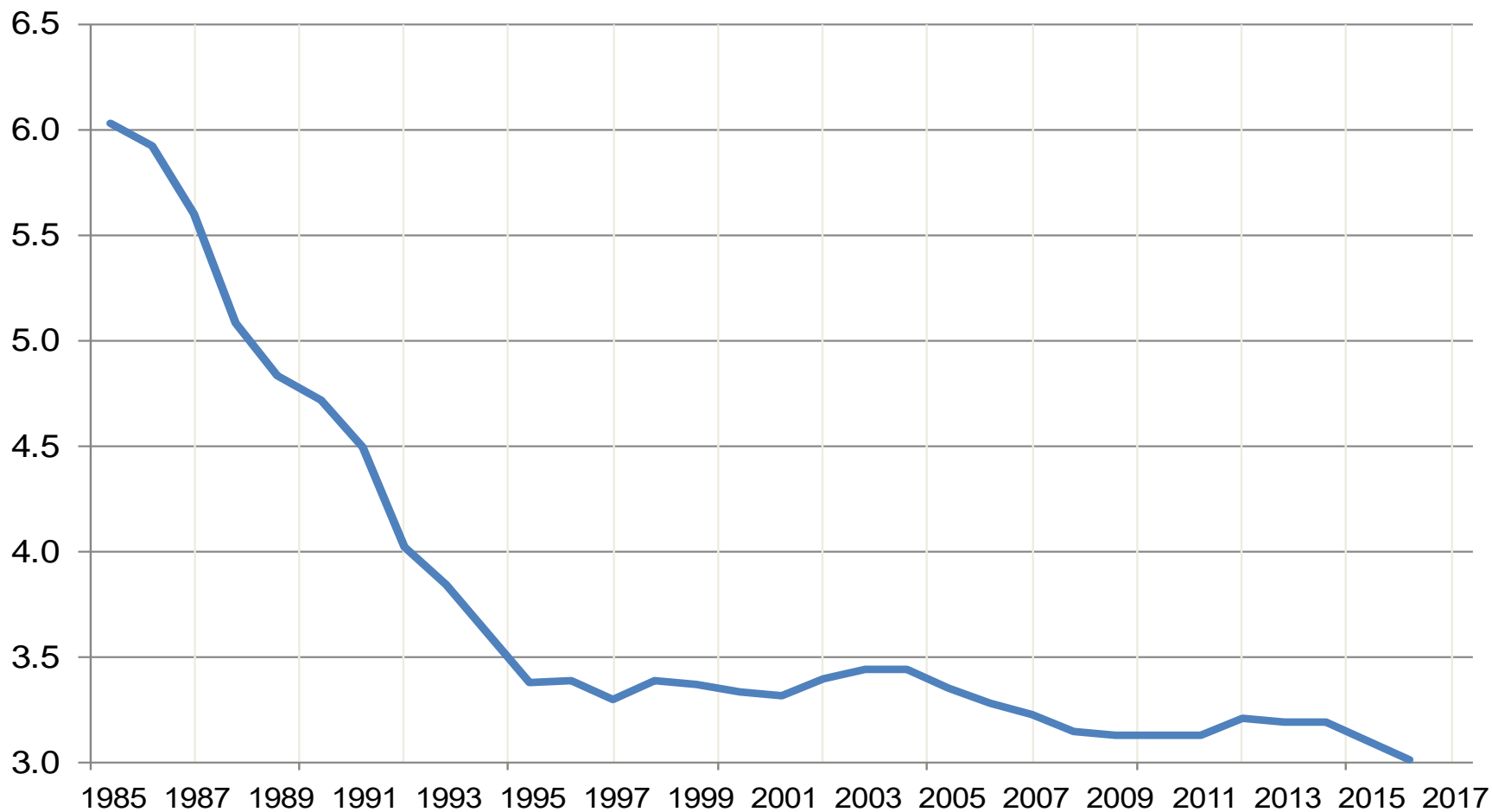
השקעה מצטברת בכבישים בארה"ב

מדד 1985 = 100

שטח כבישים לנסועה בישראל

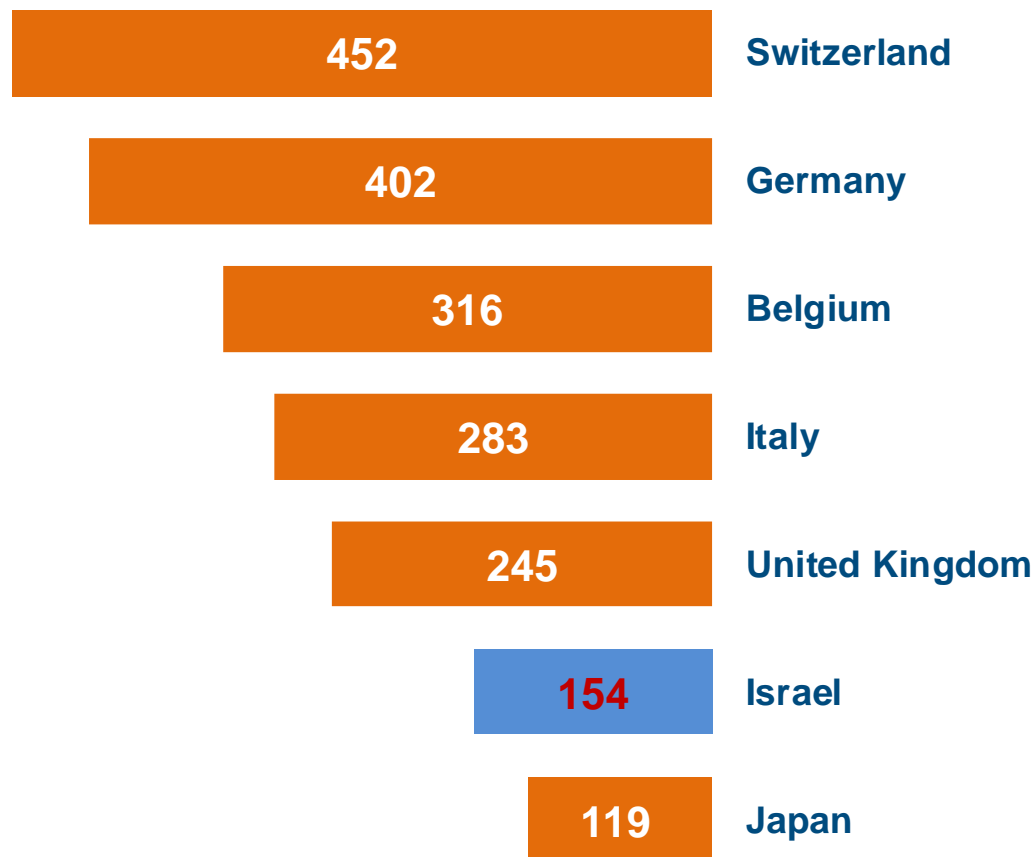
אלפי מ"ר כביש למיליון ק"מ נסועה

אורך פסי רכבת לנפש (ק"מ פסים למיליון נפש)

במדינות שבהן צפיפות אוכלוסין קרובה לזו של ישראל

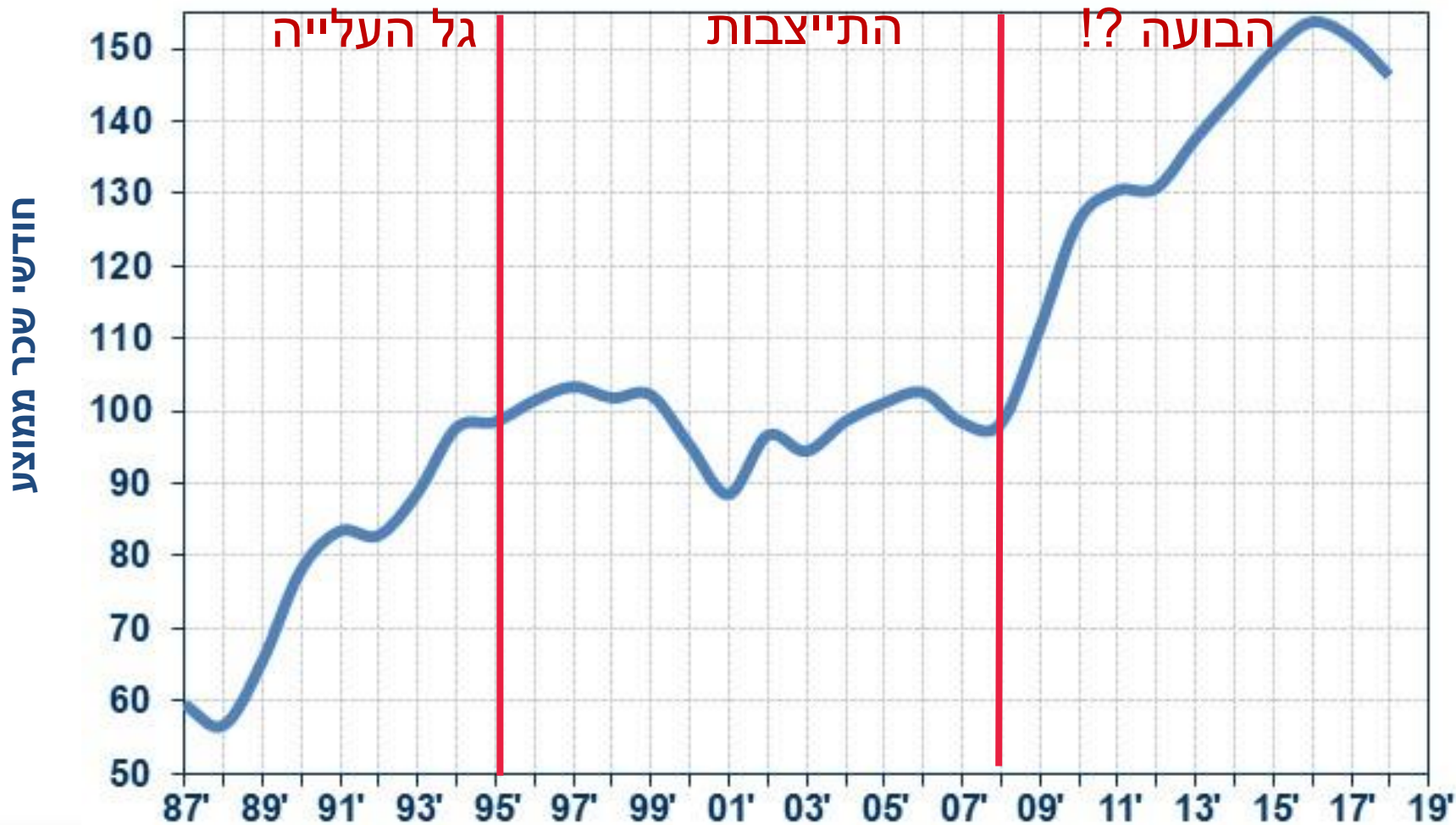
מדינה	צפיפות אוכלוסין
Belgium	374
Italy	206
Switzerland	212
Japan	348
Germany	236
United Kingdom	271
Israel	395
USA	36

מחיר דירה במספר חודשי שכר ממוצע במשק

מחיר דירה ממוצעת ב-ש"ח מחולק בשכר חודשי ממוצע

146 חודשי שכר ממוצע כיום !! הזוי בכל קנה מידה בינלאומי

מדדים ריאליים של מחירי הדירות בישראל

ושל מחירי הבתים בארה"ב - ב-20 הערים הגדולות . מדד 1987 = 100

מדד מחירי הבתים בארה"ב – "הבועה" שהתפוצצה

מדד מחירי הבתים בארה"ב ב-20 הערים הגדולות, מדד ינואר 1997=100, מנוכה אינפלציה

